

Lucia Bieliková, Jana Kucharová, Andrea Blaščíková

**Inšpirácie na vyučovanie
náboženstva/náboženskej výchovy v základnej škole
so zameraním na rozvoj kompetencií**

Didaktická príručka

Nitra 2025

Recenzenti:

Mgr. Marek Wiesenganger, PhD., univ. docent
ThLic. Juraj Skřivánek, PhD.

Didaktická príručka je súčasťou riešenia projektu KEGA č. 020UKF-4/2023 *Inovácia učiteľských študijných programov náboženská výchova, etická výchova a výchova k občianstvu so zameraním na rozvoj kompetencií.*

Obsah

Úvod.....	7
1 Prenasledovanie Dávida Šaulom.....	11
2 Daniel v levovej jame.....	15
3 Božia láska ku mne	18
4 Bohatý mladík	22
5 Krajina Biblie, zvyky a tradície.....	26
6 Nad mapou Izraela	30
7 Ježiš skutočne žil	33
8 Ježiš začína verejne účinkovať	36
9 Povolanie Abraháma	40
10 Obeta Ježiša – zmysel obety.....	45
11 Ako vznikla Cirkev	49
12 Svätý Pavol – šírenie kresťanstva	55
Záver.....	59
Zoznam použitej literatúry	61
Zoznam príloh	63

Úvod

Školský systém na Slovensku prechádza v poslednom období značnými zmenami. Mnohé základné školy sú už súčasťou týchto zmien a učitelia v rámci primárneho vzdelávania už učia podľa novej reformy. Postupne sa reforma bude prejavovať aj vo vyšších ročníkoch základných škôl. Táto reforma súvisí s meniacimi sa potrebami vzdelávania s novou dimenziou, v kontexte ktorej je potrebné vnímať tento fenomén. Za kľúčové atribúty novej dimenzie vzdelávania v našich školách možno považovať predovšetkým dôraz na rozvíjanie kľúčových kompetencií, motiváciu žiaka a prevzatie zodpovednosti za jeho vlastné učenie, posilnenie flexibility a autonómie škôl s cieľom dať im možnosť reagovať na potreby konkrétneho regiónu, implementáciu medzipredmetových vzťahov do procesu výchovy a vzdelávania, čím sa docieli rozširovanie kontextu osvojovaného učiva a komplexnosť obrazu sveta. Znamená to, že cieľom nemá byť osvojenie si vedomostí, obsahov, memorovanie faktov, ale schopnosť žiakov vedieť narábať s osvojenými vedomosťami, aplikovať ich v životných situáciách, prepájať ich a hľadať súvislosti zaujať k nim primeraný postoj a pod. Takýto spôsob učenia potom prispieva aj k rozvíjaniu kritického myslenia, riešenia problémov, práce v tíme, komunikačných zručností či tvorivosti. Vyžaduje si však neustálu inovatívnosť v oblasti vyučovacích metód, a akceptovanie novej, zmenenej úlohy učiteľa, ktorý už pre žiakov nie je sprostredkovateľom informácií, ale sprievodcom v procese učenia.

Tieto tendencie sa odzrkadľujú aj v predmete náboženstvo/náboženská výchova. Podľa nového kurikula predmetu náboženstvo/náboženská výchova (2020), ktoré je v súčasnosti v procese finalizácie a implementácie do praxe, sa v rámci tohto predmetu má tiež uplatňovať kompetenčný model výučby. Znamená to, že jasný dôraz sa kladie na získavanie a rozvíjanie náboženských kompetencií, teda schopností žiakov, na základe náboženských obsahov a vedomostí správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú vieru. Súhlasíme s tvrdením Reimera (2020, s. 131), že pri takomto modeli výučby náboženstva sa nepodceňuje ani obsahová náplň predmetu, naopak, je dôležité umožniť žiakom efektívne si osvojovať aj potrebné vedomosti, ktoré musia byť starostlivo a primerane zvolené. Nadobúdanie a rozvíjanie náboženských kompetencií sa teda u žiakov má uskutočňovať v konfrontácii s náboženskými vedomosťami, ich vzájomným prepájaním a aplikovaním v konkrétnych životných situáciách. Tým sa vyučovanie náboženstva stáva integrovaným, pretože edukačný proces nie je zameraný len na získavanie náboženských vedomostí, ale aj na nadobudnutie a rozvíjanie schopnosti žiakov nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju vieru nábožensky motivovaným životom. Ide o komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý je charakterizovaný rozvíjaním piatich základných kompetencií:

1. Vnímanie skutočnosti – okolitého sveta – a rozpoznanie a vnímanie náboženských fenoménov. Schopnosť vnímať je teda základom každého náboženského poznania.
2. Poznávanie, ktoré nadväzuje na vnímanie – žiaci sa oboznamujú so základným posolstvom katolíckej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením Cirkvi, čím dodávajú význam a zmysel tomu,

čo získali zmyslami a pochopením, a vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom.

3. Náboženská komunikácia – žiaci sa učia teologicky klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný pohľad na svet.
4. Schopnosť náboženského úsudku a rozhodovania sa – skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj vlastný pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia.
5. Schopnosť aplikovať a nasledovať – žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým. Vyučovanie náboženstva/náboženskej výchovy podnecuje žiakov nezostať pasívnymi, ale zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života a objaviť svoj osobný spôsob nasledovania Ježiša Krista.

V súvislosti s náboženstvom/náboženskou výchovou je zvlášť dôležité zdôrazniť potrebu hodnotového a etického vzdelávania a jeho prínos v rámci formovania charakteru žiaka (aktuálne platný vzdelávací štandard Charakter, dostupný na stránkach Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky), výchovy k zodpovednosti, úcte, solidarite, súcitu a duchovnej hĺbke, kde práve náboženstvo/náboženská výchova často zohráva kľúčovú úlohu.

Ako teda možno vidieť, proces výchovy a vzdelávania v školách zahŕňa v súčasnosti celý komplex súvislostí, v ktorých je potrebné vnímať každú učebnú tému. Na túto komplexnosť procesu výchovy a vzdelávania v školách je potrebné pripraviť aj budúcich učiteľov. V rámci projektu KEGA 020UKF-4/2023, výstupom ktorého je aj táto didaktická príručka, sa riešiteľský kolektív vysokoškolských pedagógov z rôznych pracovísk usiluje o inováciu učiteľských študijných programov náboženská výchova, etická výchova a výchova k občianstvu so zameraním na rozvoj kompetencií.

Táto zbierka učebných materiálov vznikla v rámci riešenia projektu a je výstupom z reálne odučených vyučovacích hodín. Zámerom autoriek je ponúknuť učiteľom a budúcim učiteľom náboženstva/náboženskej výchovy, ale aj ostatným záujemcom inšpirácie (vyplýva to aj z názvu publikácie) na obohatenie a inovovanie svojej výučby v súlade s aktuálnymi požiadavkami reformy. Obsahovú náplň publikácie tvorí výber dvanástich tém pre rôzne ročníky základnej školy (okrem prvého cyklu): Prenasledovanie Dávida Šaulom, Daniel v levovej jame, Božia láska ku mne, Bohatý mladík, Krajina Biblie, zvyky a tradície, Nad mapou Izraela, Ježiš skutočne žil, Ježiš začína verejne účinkovať, Povolanie Abraháma, Obeta Ježiša – zmysel obety, Ako vznikla Cirkev a Svätý Pavol – šírenie kresťanstva. Jednotlivé témy sú spracované tak, aby reflektovali nielen obsahovú stránku vyučovania (podľa nového kurikula, ktoré sa postupne tiež zavádza do praxe), ale aj potrebu rozvoja kľúčových kompetencií žiakov (vnímať, poznávať, komunikovať, rozhodnúť sa, nasledovať).

Ako sme už spomenuli vyššie, k náboženstvu/náboženskej výchove je potrebné pristupovať ako k predmetu, ktorý má potenciál formovať nielen vedomosti, ale aj hodnotové postoje, kritické myslenie a schopnosť aplikovať duchovné princípy v každodennom živote. Preto nemá byť iba frontálnym odovzdávaním faktov, ale predovšetkým živým dialógom medzi textom, tradíciou a osobnou skúsenosťou učiteľa i žiaka. Predkladané materiály sú preto navrhnuté tak, aby podporovali aktívne učenie prostredníctvom inovatívnych metód – ako je práca s biblickým textom, s mapou a vizuálnymi pomôckami (prezentácie, filmy, obraz), skupinová práca

a reflexia. Tieto prístupy umožňujú žiakom zažiť biblický príbeh nielen ako historickú udalosť, ale ako výzvu pre ich osobný život.

Zároveň zbierka podporuje rozvoj sociálnych a občianskych kompetencií (práca v skupinách), schopnosť vyjadriť svoj názor, rešpektovať rozdielnosť názorov, spolupracovať, ale aj formovať si vlastný postoj k jednotlivým témam a nachádzať tak vlastnú cestu duchovnej formácie, čo je tiež v súlade s cieľmi školskej reformy, ktorá kladie dôraz na osobnostný rast žiaka a rozvíjanie kompetencií pre život.

Veríme, že táto zbierka učebných materiálov bude pre učiteľov náboženstva/náboženskej výchovy inšpiratívnym nástrojom a pomocníkom pri tvorivej výučbe, ktorá žiakom priblíži krásu Biblie a kresťanskej viery spôsobom, ktorý je zrozumiteľný, aktuálny a zmysluplný.

1 Prenasledovanie Dávida Šaulom

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	štvrtý ročník
Typ školy:	cirkevná základná škola alebo základná škola s vyššou hodinovou dotáciou náboženstva/náboženskej výchovy
Tematický celok:	1.3 Boh sa stará o svoj ľud

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma rozmer Božej starostlivosti o Dávida, jeho dôveru v Boha a šľachetný postoj k Šaulovi
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh o prenasledovaní Dávida Šaulom, jeho súvislosti a kontext
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie prerozprávať daný príbeh a vysvetliť, ako sa v ňom prejavila Božia starostlivosť a Dávidova šľachetnosť
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak sa inšpiruje Dávidovým postojom k Bohu a k Šaulovi v ťažkých situáciách
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak v modlitbe zveruje ťažkosti Bohu, neodpláca sa zlým za zlé

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	ústne opakovanie, kladenie otázok, rozhovor, čítanie a reflexia biblického textu, pracovný list, kvíz
Pomôcky:	prezentácia, pracovný list, rekvizity k motivácii (plyšová ovca, obrázok citary, kamienok, meč, papieroví panáčikovia, hviezda, olej, betlehem)

Motivačná fáza

Dávidov profil

- Opakovanie a doplnenie vedomostí o Dávidovi ako úvod do témy.
- Kladenie otázok, odvodzovanie kľúčových informácií pomocou rekvizít, ktoré učiteľ ukazuje žiakom. Pomocou nich sa žiaci majú oboznámiť s vybranými kľúčovými faktami (údajmi) zo života Dávida.

Kto bol Dávid?

- pastier oviec (ovečka)

- najmladší z ôsmich synov (osem papierových panáčikov, pospájaných rukami)
- býval v Betleheme (vianočný betlehem)

Čím bol Dávid výnimočný?

- Boh si ho vyvolil, Samuel ho pomazal (flaštička s nejakým rastlinným olejom)
- Zvíťazil nad Goliášom (kamienok)

Čo sa stalo s Dávidom neskôr?

- stal sa populárnym, všetci si ho obľúbili a oslavovali ho (papierová alebo iná hviezda)
- slúžil u kráľa ako hudobník na citaru (obrázok citary)
- bol úspešný bojovník (meč – obrázok alebo hračka)

Súčasťou tejto fázy vyučovacej hodiny je, prirodzene, aj nadväznosť na obsah z predchádzajúcej hodiny – Dávid zvíťazil na obrom Goliášom, Filištíncom, hoci bol ešte len mladík, nemal žiadne brnenie, nikto mu neveril. On sa však spoliehal na Boha, ktorý sa takto oslávil a ukázal, že s jeho pomocou, keď mu dôverujeme, dokážeme aj nemožné, poraziť aj ten najväčší problém a nepriateľa.

Expozičná fáza

Kľúčovou aktivitou tejto fázy vyučovacej hodiny je čítanie biblického príbehu o prenasledovaní Dávida Šaulom zo Svätého písma (1 Sam 19; 20; 24). Príbeh možno čítať priamo zo Svätého písma alebo pomocou prezentácie.

V rámci čítania biblického príbehu je vhodné reflektovať so žiakmi jednotlivé jeho časti pomocou nasledujúcich otázok:

- Prečo Šaul prenasledoval Dávida? (*Žiarlil, že je populárnejší ako on.*)
- Ako by si zhodnotil Šaulovo správanie voči Dávidovi? (*Nenávistné, nespravodlivé...*)
- Ktorá z postáv (Šaul, Dávid) bola verná Bohu a plnila jeho vôľu? (*Dávid, prejavilo sa to poslušnosťou Bohu, že sa nechcel pomstiť, ale zveril spravodlivosť do Božích rúk.*)
- Ako sa v príbehu prejavila Božia pomoc Dávidovi? (*Pomoc Míkal a Jonatána, náhoda v jaskyni.*)

Fixačná fáza

Na upevnenie vedomostí z príbehu o prenasledovaní Dávida Šaulom možno použiť pracovný list (v prílohe), ktorý umožňuje individuálnu alebo skupinovú prácu žiakov na troch úlohách.

Úloha č. 1 je zameraná na zhrnutie informácií z príbehu. Cieľom úlohy č. 2 je, aby žiaci počutý (prečítaný) príbeh transformovali do bežného života a uvedomili si, v čom im Dávidovo konanie môže byť vzorom v ich vlastných konkrétnych životných situáciách. V úlohe č. 3 žiaci po identifikovaní správnych písmen sformulujú vetu: *Nech sa ma Pán zastane a vyslobodí ma z tvojej ruky*. Táto veta má upriamiť pozornosť na dôveru voči Bohu, ktorý sa, tak ako o Dávida, stará o každého jedného z nás.

Diagnostická fáza

V rámci overenia, či a do akej miery si žiaci tému osvojili, možno so žiakmi riešiť kvíz, ktorý je súčasťou prezentácie. Spôsob práce s kvízom (spoločné či individuálne riešenie žiakmi alebo práca vo dvojiciach či menších skupinách) si zvolí učiteľ s ohľadom na konkrétnu skupinu žiakov.

1. Prečo prenasledoval Šaul Dávida?

- A. Lebo Dávid ho urazil.
- B. Lebo Dávid ho chcel zvrhnúť z kráľovského trónu.
- C. Lebo na Dávida žiarlil, že je viac obľúbený.
- D. Lebo sa nudil.

2. Ako sa volal Dávidov priateľ a jeho manželka, ktorí mu pomáhali?

- A. Goliáš a Míkal
- B. Jonatán a Míkal
- C. Jonatán a Abigail
- D. Ján a Mária

3. Na aký hudobný nástroj Dávid hral?

- A. gitara
- B. píšťalka
- C. bicie
- D. citara

4. Aké znamenie dal Jonatán Dávidovi, že má utiecť?

- A. vystrelil šíp
- B. zahodil kameň
- C. zakričal
- D. zamával šatkou

5. Čo vzal Dávid Šaulovi, keď ho našiel v jaskyni?

- A. jeho meč
- B. mešec s peniazmi
- C. cíp plášt'a
- D. kopiju

6. Kto vyslovil vetu: „Bol som k tebe nespravodlivý, ty si lepší ako ja.“?

- A. Jonatán
- B. Dávid
- C. Goliáš
- D. Šaul

Správne odpovede: C, B, D, A, C, D

Aplikačná fáza

Spoločná modlitba, ktorá predstavuje kľúčovú myšlienku na zapamätanie:

Nebeský Otec, ďakujeme Ti, že sa o nás staráš v každej ťažkosti a problémoch. Nauč nás s dôverou sa obracať na Teba a neodplácať sa zlým za zlé. Amen.

2 Daniel v levovej jame

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	štvrtý ročník
Typ školy:	cirkevná základná škola alebo základná škola s vyššou hodinovou dotáciou náboženstva/náboženskej výchovy
Tematický celok:	1.3 Boh sa stará o svoj ľud

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma príklad Danielovej silnej viery, vernosti a dôvery Bohu, posolstvo, že Boh sa stará o svojich verných a víťazí nad všetkými strachmi a nebezpečenstvami
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh o Danielovi v levovej jame, jeho súvislosti a rozumie jeho kľúčovému posolstvu
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie prerozprávať príbeh vlastnými slovami, charakterizovať postavy a ich vlastnosti, primerane zhodnotiť ich morálnu kvalitu, uviesť príklady na iné situácie Božej pomoci
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak sa inšpiruje Danielovou vernosťou a dôverou k Bohu v ťažkých situáciách
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak v modlitbe zveruje svoje strachy a ťažkosti Bohu, nehanbí sa za svoju vieru

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačné cvičenie, vysvetľovanie, čítanie a rozbor biblického textu, práca s pracovným listom
Pomôcky:	prezentácia, karty cností, pracovný list, počítač, projektor, tabuľa a fixy

Motivačná fáza

V rámci motivačnej fázy k tejto téme navrhujeme využiť tajničku, ktorú učiteľ môže nakresliť na tabuľu alebo si ju vopred pripraviť v elektronickej (alebo aj v tlačenej) podobe. Po správnom vylúštení tajničky sa žiaci dozvedia meno postavy, ktorá bude pre danú vyučovaciu hodinu kľúčová.

		A	D	A	M		
	D	V	A	N	Á	S	Ť
	K	A	N	Á	N		
		S	I	E	D	M	Y
	V	R	E	D	Y		
M	O	D	L	I	T	B	A

1. Prvý človek
2. Koľko mal Jakub synov?
3. Ako sa volala zasľúbená zem?
4. V ktorý deň stvorenia Boh odpočíval?
5. Jedna z egyptských rán
6. Rozhovor s Bohom

Expozičná fáza

Túto časť vyučovacej hodiny navrhujeme realizovať v troch krokoch. Kľúčovou pomôckou je prezentácia. Prvým krokom je začlenenie témy do kontextového rámca (pomocou obrázkov z prezentácie):

- 1. snímka – *Babylon*: Izraeliti sa dostali do zajatia do Babylonu (pohanský národ).
- 2. snímka – *prečiarknutý chrám*: Izraeliti museli odísť zo svojej krajiny, poslúchať cudzieho kráľa, nemohli chodiť do chrámu a uctievať Boha tak, ako boli zvyknutí.
- 3. snímka – *modliaci sa Žid*: No aj v týchto ťažkých podmienkach sa našli Izraeliti, ktorí zostali verní Bohu a stále sa usilovali čo najviac s ním udržiavať vzťah, aj keď to bolo ťažké.
- Daniel bol jedným z nich, bol veľmi múdry, šikovný, dokázal vykladať sny a Božie znamenia, preto si ho všetci obľúbili. Býval v Babylone, kde vládol médsky kráľ Dárius.

4. a 5. snímka – čítanie biblického príbehu (Dan 6, 1–28). Príbeh možno čítať priamo zo Svätého písma alebo pomocou prezentácie.

V rámci čítania biblického príbehu je vhodné reflektovať so žiakmi jednotlivé jeho časti pomocou nasledujúcich otázok:

- Prečo bol Daniel hodený do jamy s levmi? (*Modlil sa k svojmu Bohu, a zákon prikazoval modliť sa len ku kráľovi.*)
- Kto spôsobil túto situáciu a prečo? (*Ostatní úradníci, nahovorili kráľa, aby Daniela nachytali a mali z čoho obviniť – lebo naňho žiarlili, aký je dôležitý a obľúbený u kráľa.*)
- Ako reagoval na túto situáciu kráľ? (*Bol smutný, ale musel dodržať zákon, dúfal, že Daniel prežije.*)

Fixačná fáza

Na upevnenie učiva v rámci tejto témy ponúkame dve aktivity. Prvou z nich je práca s kartami cností (ak ich učiteľ má k dispozícii). Učiteľ rozdá žiakom (alebo rozloží na vhodné miesto v triede) karty cností a žiaci (individuálne, vo dvojiciach alebo v malých skupinách) sa pomocou kariet cností usilujú nájsť odpovede na nasledujúce otázky. Dôležité je, aby svoje

odpovede (cnosti, ktoré zvolili ako odpovede) zdôvodnili. Zaujímavé tiež môže byť vzájomné porovnanie cností, ktoré k jednotlivým otázkam zvolili žiaci, dvojice či malé skupiny, hľadanie podobností a odlišností a ich zdôvodňovanie.

- Ktoré z cností (vlastností) mal Daniel? (*Možné odpovede napr. dôvera, vernosť, odvaha, jedinečnosť, pevná vôľa...*)
- Ktoré z cností mal kráľ a ktoré mu chýbali? (*Možné odpovede napr. spravodlivosť, priateľskosť...*)
- Ktoré z cností chýbali úradníkom? (*Možné odpovede napr. rešpekt, láskavosť, priateľskosť...*)

Ďalšou možnosťou, ako možno žiakom napomôcť k fixovaniu osvojeného učiva je práca s pracovným listom (v prílohe). Pracovný list obsahuje dve úlohy. Prvá z nich je zameraná na upevnenie samotného biblického príbehu, pričom žiaci majú usporiadať jednotlivé vety z príbehu do správneho poradia. Spôsob práce s úlohou je opäť možné prispôbiť danej konkrétnej skupine žiakov.

Správne riešenie úlohy:

1. Daniel sa stáva najvplyvnejším mužom v kráľovstve.
2. Úradníci žiarlia na Daniela.
3. Kráľ Dárius vydáva príkaz, že všetci sa musia modliť len k nemu.
4. Daniel sa naďalej modlí k jedinému Bohu.
5. Úradníci udajú Daniela.
6. Daniel je hodený do jamy s levmi.
7. Boh ochránil Danielov život.
8. Danielovi nepriatelia sú potrestaní.

Druhá úloha v pracovnom liste má inšpirovať žiakov k identifikovaniu sa s príbehom a k aplikovaniu príbehu do ich každodenného života. Lev na obrázku symbolizuje rešpekt, strach, nepohodu atď. Úlohou žiakov je preto k obrázku leva napísať svoje strachy, problémy či situácie, z ktorých majú obavy, sú pre nich problematické a potrebujú pri nich obzvlášť Božiu pomoc. Božiu pomoc symbolizuje obrázok vedľa leva, ktorý znázorňuje Boha, ktorý vystiera svoju ruku, aby nás chránil a pomáhal nám prekonať naše strachy, problémy a obavy.

Aplikačná fáza

Spoločná modlitba (je aj súčasťou pracovného listu k téme), ktorá predstavuje kľúčovú myšlienku na zapamätanie:

Nebeský Otec, ďakujeme Ti, že víťazíš nad každým našim problémom a strachom. Prosíme Ťa, daj nám takú odvahu a vernosť k Tebe, akú mal Daniel, aby sme sa nikdy nehanbili vyznať svoju vieru. Amen.

3 Božia láska ku mne

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	štvrtý ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	2.1 Hlavné prikázanie

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma pravdu o Božej láske voči ľuďom a k nemu ako jednotlivcovi, pozvanie milovať Boha a blížnych
Kompetencia POZNÁVAŤ	pozná hlavné prikázanie lásky a vie ho zreprodukovať a primerane interpretovať vlastnými slovami
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie na základe konkrétnych príkladov vysvetliť prikázanie lásky a jeho uplatnenie v každodennom živote
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak si dáva predsavzatie, že sa bude usilovať nasledovať toto prikázanie svojím vlastným rozhodovaním a konaním
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak koná konkrétne skutky lásky voči Bohu a blížnym

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačný rozhovor, motivačný príbeh, čítanie a reflexia biblického príbehu, práca s pracovným listom, aktivita s kartami cností
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, pracovný list, karty cností, biblický text

Motivačná fáza

Motivačnú fázu vyučovacej hodiny v tomto prípade predstavuje motivačný rozhovor. Učiteľ kladie žiakom otázky s cieľom priviesť ich k očakávaným odpovediam.

- Hneváš sa niekedy na svojich rodičov? Alebo si namrzený a nespokojný z ich správania? Prečo? (*Očakávané odpovede by sa mali týkať tém zákazy, príkazy, pravidiel.*)
- Čo myslíš, prečo ti rodičia dávajú rôzne príkazy, zákazy či pravidlá? Prečo ťa kontrolujú, či sa učíš, robíš si domáce úlohy, nedovolia ti ísť von či hrať sa, kým ich nemáš hotové? (*Očakávané odpovede: aby som bol múdry, aby som sa dobre učil, aby som sa dobre pripravil na svoje povolanie atď.*)

- Prečo ti rodičia nedovolia jesť toľko sladkého, koľko by si chcel? (*Očakávaná odpoveď: aby som bol zdravý.*)
- Prečo bábätku rodičia nedovolia, aby chytalo do rúk napríklad nože alebo zápalky? (*Očakávaná odpoveď: aby si neublížilo.*)

Motivačný rozhovor so žiakmi má viesť k nasledujúcemu zhrnutiu:

Vidíme teda, že rodičia chcú svojim deťom vždy dobre – prečo? (*Očakávaná odpoveď: pretože ich milujú.*) Rovnako nám prejavuje lásku nebeský Otec – daroval nám pravidlá a prikázania, aby boli nielen naše telo, ale aj naša duša čo najviac zdravé, múdre, požehnané a krásne. Tým, že sa rozhodneme tieto prikázania nasledovať, hovoríme Bohu, že ho tiež máme radi a chceme byť s ním, odpovedáme na jeho lásku.

Aké prikázania to sú? (*V rámci tejto otázky si žiaci zopakujú Desť Božích prikázaní.*)

Božích prikázaní máme teda 10, ale vy, keďže už chodievate na sv. prijímanie a na sv. spoveď, viete, že za jedným prikázaním sa môže skrývať veľa rôznych konkrétnych skutkov. Napríklad piate prikázanie *Nezabiješ* môžeme porušiť rôznymi skutkami, napríklad: nadával som kamarátom, urazil som niekoho, udel ho, škodil som si na zdraví, ubližoval som zvieratám. Niekedy sa nám tak môže zdať, že je všetkých tých prikázaní a vecí, na ktoré si máme dávať pozor, príliš veľa a my nevieme, na čo by sme sa mali najviac sústrediť, aby sme boli lepšími ľuďmi.

Na záver tejto fázy si možno so žiakmi prečítať motivačný príbeh *Skladačka* od Bruna Ferrera:

Manželka nebola doma, a tak manžel, veľký obchodník, ostal doma s dvoma neposednými deťmi. Mal vybaviť akúsi dôležitú vec, ale malí nezbedníci mu nedali ani na chvíľu pokoj.

Snažil sa ich aspoň na chvíľu zabaviť. Z akéhosi časopisu vytrhol mapu celého sveta. Bola veľmi zložitá. Každý štát bol inej farby. Rozstrihal ju na drobné kúsky a dal ich deťom, aby z nich poskladali celý svet. Myslel si, že skladačka zamestná deti na niekoľko hodín.

O štvrt hodiny deti víťazoslávne pribehli s dokonale poskladanou mapou.

„Ako sa vám to podarilo tak rýchlo?“ pýtal sa udivený otec.

„Bolo to jednoduché,“ povedal starší. Na zadnej strane bola postava muža. Skladali sme tento obraz a na druhej strane sa celý svet poskladal sám.“

Zdroj: FERRERO, Bruno, 2000: Spev Svrčka. Malé príbehy na potešenie duše. Bratislava: DON BOSCO, 67 s. ISBN 80-88933-60-9.

Expozičná fáza

Tento motivačný príbeh je plynulým prechodom z motivačnej do expozičnej fázy hodiny. Samotná expozícia teda začína reflexiou počutého (prečítaného) príbehu, ktorá je zameraná na identifikovanie jeho hlavnej myšlienky:

- Čo bolo hlavnou myšlienkou príbehu? (*Očakávaná odpoveď: Deti dokázali poskladať zložitú mapu vďaka tomu, že našli pomôcku – vďaka ľahšiemu obrázku sa automaticky poskladal ťažší.*)

Zo zhrnutia kľúčovej myšlienky motivačného príbehu vyplýva krátke úvodné slovo k biblickému textu:

V časoch Pána Ježiša Židia tiež dodržiavali Desatoro. Ale okrem toho mali ešte veľmi veľa náboženských predpisov a pravidiel, ktoré bolo niekedy veľmi ťažké dodržať a niekedy preto ľudia zabúdali, čo je najdôležitejšie. Raz dostal takúto otázku aj Pán Ježiš.

Za týmto úvodným slovom je vhodné prečítať si biblický text k téme (Lk 10, 25–29) buď pomocou prezentácie, alebo zo Svätého písma.

Po prečítaní tohto krátkho biblického textu je vhodné reflektovať ho so žiakmi pomocou nasledujúcich otázok:

- Ktoré tri osoby máme podľa Ježišovej odpovede milovať? (*Boha, seba a blížneho*)
- Kto je môj blížny? (*každý človek*)
- Čo znamená toto prikázanie, ako by ste ho vysvetlili?

Ak chceme nasledovať Boha, aby bol náš život čo najlepší, požehnaný a svätý, aby sme prišli do neba, to najdôležitejšie je dať Boha na prvé miesto v úplne každej oblasti nášho života, vo všetkom čo robíme, cítime, premýšľame (vo vzťahoch s našou rodinou a blízkymi, s kamarátmi, v našich povinnostiach, voľnom čase, zábave...). On je totiž postavou na druhej strane listu z nášho príbehu. Na obrázku sveta sa nachádzajú všetci naši blízki, rodina, kamaráti, všetci ľudia a všetky veci, ktoré máme radi. Ak budeme mať hocikoho iného alebo hocičo iné radšej ako Boha, nedokážeme „mapu“ správne poskladať.

- Znamená to, že máme mať blížnych radi menej? *Nie, ale keď budeme mať najviac radi Boha, uvidíme, že dokážeme zrazu aj všetkých našich blízkych a aj všetkých ľudí milovať omnoho viac.*
- Milovať blížneho ako seba samého – *akoby si si umýval iba jednu ruku. Rovnako máme mať radi aj seba, sme dôležití, lebo ak to nepochopíme, nebudeme si uvedomovať ani hodnotu iných. (Obrázok tela a jeho častí v prezentácii – Boh nás stvoril ako spoločenstvo, ak niekoho zanedbáme, trpí celé telo a naopak.) Boh nás stvoril ako spoločenstvo, potrebujeme sa navzájom.*

Fixačná fáza

Na upevnenie učiva o hlavnom prikázaní lásky slúžia dve úlohy v pracovnom liste (v prílohe). Pri tejto téme je pracovný list menšieho formátu, preto sú dva pracovné listy na jednom liste papiera.

V rámci prvej úlohy majú žiaci napísať znenie prikázania lásky k Bohu a k blížnemu podľa biblického textu, s ktorým sa na vyučovacej hodine pracuje. V druhej úlohe ide opäť o aplikovanie preberanej témy v bežnom živote. Žiaci majú napísať príklady situácií, v ktorých je potrebné uprednostniť Boha pred inými dobrami, dať ho na prvé miesto. Pri tejto úlohe je dobré reflektovať so žiakmi predovšetkým také životné situácie, v ktorých je pre nás obzvlášť ťažké a zložité dať Boha na prvé miesto.

Ak má učiteľ k dispozícii karty cností, je v rámci tejto fázy vyučovacej hodiny možné pracovať aj s nimi. Aktivita s kartami cností môže byť zameraná na identifikáciu spôsobov lásky voči blížnemu. Žiaci majú vybrať karty, ktoré podľa nich ukazujú nejaký spôsob, ako prejavíť lásku k blížnemu. Zvolenú kartu musí žiak aj opísať, povedať príklad na konkrétnu situáciu, prípadne vlastnú skúsenosť.

Aplikačná fáza

Spoločná modlitba (je aj súčasťou prezentácie k téme), ktorá predstavuje kľúčovú myšlienku na zapamätanie:

Pane Ježišu, ďakujeme Ti za Tvoju lásku k nám. Uč nás milovať Ťa celým svojim srdcom, celou svojou dušou, celou svojou myslou a z celej svojej sily. Nauč nás tiež milovať každého blížneho ako seba samého. Pomáhaj nám konať skutky lásky. Amen.

4 Bohatý mladík

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	štvrtý ročník
Typ školy:	cirkevná základná škola alebo základná škola s vyššou hodinovou dotáciou náboženstva/náboženskej výchovy
Tematický celok:	2.1 Hlavné prikázanie

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma hodnotu štedrosti, rozdelenia sa s blížnym, nebezpečenstvo pripútanosti k bohatstvu
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh o bohatom mladíkovi, je schopný ho zreprodukovat' a primerane sformulovať jeho hlavnú myšlienku
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie vysvetliť posolstvo príbehu o bohatom mladíkovi, metaforu ťavy, ktorá prejde uchom ihly a to, ako môže pripútanosť k majetku brániť v nasledovaní Krista
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak si dáva predsavzatie usilovať sa o väčšiu štedrosť voči blížnym
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak na základe vlastného rozhodnutia koná konkrétne skutky štedrosti voči blížnym

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačný príbeh, motivačný rozhovor, vysvetľovanie, čítanie a reflexia biblického textu, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, biblický text, text motivačného príbehu, pracovný list

Motivačná fáza

Motivačnú fázu vyučovacej hodiny odporúčame začať motivačným príbehom:

Zatvorte si oči a predstavujte si, čo počujete. Predstavte si, že ste sa ocitli v čarovnej krajine, ktorá je plná úžasných vecí. Viete, že putujete k nejakému úžasnému cieľu, kde zažijete a uvidíte niečo výnimočné, ale neviete presne, čo to bude. Po ceste prechádzate popri rôznych lákavých veciach, máte so sebou ruksak a viete, že si z nich môžete slobodne vziať, čo sa vám bude páčiť. Idete napríklad pomedzi stromy, na ktorých rastú rôzne chutné sladkosti a čokoláda, potom cez

lúku plnú krásnych značkových šiat, oblečenia a topánok. Za ňou nasleduje zámok, plný najnovších moderných hračiek, videohier a elektroniky. Je tam aj knižnica, kde sú poukazy na zájazdy do všetkých možných krajín, zábavných parkov a destinácií, kam by ste chceli ísť v lete na dovolenku. V každom úseku cesty si vyberáte, čo sa vám páči, dávate si to do ruksaku a plánujete, ako to všetko využijete, keď prídete domov. Veľa kamarátov, ktorí putovali s vami, si už povedalo, že v tom zámku zostanú, lebo už videli dosť zaujímavých vecí a už si dosť naplnili ruksak všetkým, čo sa im páčilo – už im nič, čo by si želali, nechýba. Aj ty už máš plný ruksak a si spokojný s tým, čo si si povyberal, ale ešte sa nechceš zastaviť, lebo tušíš, že ešte nie si v cieľi, že ďalej bude nejaké ďalšie úžasné prekvapenie, ktoré by si chcel spoznať. Tak vytrvalo prejdeš celý palác, až z neho vyjdeš von na lúku. Táto lúka je celkom obyčajná a prázdna, v diaľke vidíš vysoké kopce. Prichádza k tebe nejaká postava, a ty si uvedomuješ, že je to Ježiš. Si nadšený, že si ho práve ty stretol naživo, lebo si o ňom už veľa počul a obdivoval ho, no nečakal si také šťastie, že sa ti ho podarí stretnúť. Ježiš ťa nadšene privíta a objíma a ty sa ho zvedavo opýtaš, či si už konečne v cieľi.

„Nie, toto ešte nie je cieľ, ale už si veľmi blízko,“ hovorí Ježiš. „Naozaj?“ potešíš sa, „ukáž mi, kadiaľ sa tam ide, veľmi sa tam chcem dostať!“ odpovieš.

„Veľmi rád ťa tam zoberiem,“ hovorí Ježiš, „je to to najkrajšie miesto na svete. Musíš však splniť jednu podmienku.“

„Akú?“ pýtaš sa odhodlane.

„Cesta je strmá a náročná, dokážeš ju prejsť, len ak tu necháš celý svoj ruksak so všetkými vecami. Nemôžeš si zobrať nič, lebo by ti to zavádzalo, len mi podaj ruku a pod.“

Otázky pre žiakov, ktoré majú smerovať k dokončeniu príbehu, k reakcii na Ježišovo pozvanie:

- Čo by si urobil?
- Chcel by si ísť ďalej s Ježišom, aby si videl to miesto, o ktorom hovoril, alebo by si si radšej nechal svoje veci a zostal v zámku s kamarátmi, kde ti nikdy nebude nič chýbať?
- Ak by si išiel s Ježišom, bolo by ti ľúto, že si si nemohol nič zobrať a že sa do toho zámku už nevrátiš?

Expozičná fáza

V nadväznosti na predchádzajúcu preberanú tému (hlavné prikázanie – najdôležitejšie pravidlo a najlepší návod, ako byť šťastní a prísť za Ježišom do neba (žiaci môžu zopakovať, ako znie hlavné prikázanie lásky) a na motivačný príbeh možno v rámci tejto fázy vyučovacej hodiny prejsť k čítaniu (počúvaniu) biblického textu o bohatom mladíkovi (Mt 19, 16–26).

Úvodné slovo k práci s biblickým textom:

Hlavné prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu aj príbeh, ktorý ste pred chvíľou počúvali, súvisia s jedným príbehom z evanjelia. Je to príbeh o mladom mužovi, ktorý túžil dať Boha na prvé miesto a opätovať mu jeho lásku. V nasledujúcich chvíľach sa budeme mať možnosť presvedčiť, či sa mu to podarilo. Žiaci si spolu s učiteľom prečítajú biblický text (z prezentácie alebo zo Svätého písma).

V rámci reflexie textu učiteľ kladie žiakom otázky smerujúce k očakávaným odpovediam:

- Prečo prišiel mladík k Ježišovi, čo od neho chcel? (*Očakávaná odpoveď: chcel vedieť, čo má robiť, aby získal večný život.*)
- Aký život žil mladík, ako sa správal? (*Očakávaná odpoveď: žil vzorne, dokonale, dobre, zachovával Božie prikázania.*)
- Prečo sa aj napriek tomu, že zachovával všetky prikázania, pýtal Ježiša, čo má ešte robiť? (*Očakávaná odpoveď: cítil, že ešte nie je celkom spokojný, že túži pre Boha urobiť ešte viac, že len dodržiavať prikázania nestačí.*)
- Čo znamená túžba mladíka v našom živote? Napríklad: keď máš veľmi rád svoju mamu, tak sa ju automaticky usiluješ poslúchať, splniť domáce práce, o ktoré ťa poprosila, neporušovať jej zákazy, ale stačí ti to? Určite jej niekedy chceš vyjadriť lásku ešte nejakým výnimočným spôsobom, urobiť niečo navyše. Ako to môžeš urobiť? (*Očakávaná odpoveď: dám darček, kvety, urobím nejakú prácu navyše.*) Aj mladík z biblického príbehu mal v srdci túžbu urobiť pre vzťah s Bohom ešte niečo navyše. A Pán Ježiš ho k tomu pozval.
- Čo znamenalo Ježišovo pozvanie príd' a nasleduj ma? Aký vzťah mal s učeníkmi, ktorí ho nasledovali? (*Očakávaná odpoveď: ľudia, ktorí nasledovali Ježiša, boli jeho učeníci, ktorí s ním všade chodili, pomáhali mu hlásať slovo a tiež robiť zázraky. Stávali sa jeho blízkymi priateľmi.*) Keď Ježiš videl veľkú horlivosť a túžbu mladíka, túžil z neho tiež urobiť takéhoto blízkeho priateľa, pozvať ho medzi svojich najbližších spolupracovníkov, aby mu pomáhal v šírení evanjelia. Dal si však jednu podmienku. Mladík mal predat' všetok svoj majetok a rozdať chudobným.
- Prečo bolo nevyhnutné, aby všetko predal a rozdal chudobným? (*Očakávaná odpoveď: Ježiš a všetci, ktorí ho nasledovali, žili v chudobe a skromnosti, pretože sa celkom odovzdali do starostlivosti nebeského Otca.*) Ježiš chcel, aby sa celým srdcom sústredili na šírenie evanjelia a konanie dobra. Ježiš chcel, aby sa aj mladík celkom odovzdal do Božích rúk, aby pochopil, že láska k Bohu a konanie dobra sú dôležitejšie ako každé bohatstvo. Chcel, aby sa o svoj veľký majetok dokázal podeliť s chudobnými.
- Prečo je podľa Ježiša tak ťažké, aby vošli bohatí do nebeského kráľovstva? Učiteľ v rámci tejto otázky vysvetlí žiakom zmysel obrazu o ťave a uchu ihly – ťava naložená nákladom, ktorá potrebuje prejsť cez veľmi úzku bránu. V Božom kráľovstve sú najdôležitejšími hodnotami schopnosť myslieť na druhých, deliť sa s nimi, rozdávať to, čo mám, druhým, aby nikomu nič nechýbalo, dôverovať Bohu, že sa nemusím spoliehať na seba a svoje bohatstvo, lebo on sa o mňa vždy postará. Ježiš nehovorí, že bohatstvo je zlé, ale ak je pre nás príliš dôležité, môže nám zabrániť dosiahnuť omnoho väčšie dobro, ktorým je blízky vzťah s ním, život v štedrosti a vzájomnej starostlivosti. Ak sú teda pre nás náš majetok, veci ktoré vlastníme a máme radi, príliš dôležité a nevieme sa s nimi podeliť alebo sa ich vzdať pre dobro druhého, sme ako ťavy s veľkým nákladom, ktoré sa nedokážu zmestiť cez bránu, lebo odmietli ten náklad zložiť. Budeme mať síce pohodlný a príjemný život, ale prideme o veľa ešte lepších vecí. Vždy, keď sa nedokážeme s niečím podeliť, chceme si všetko, čo máme, nechať len pre seba, keď sú naše pohodlie a blahobyť dôležitejšie ako Pán Boh, druhí ľudia, pomoc blížnemu – správame sa ako bohatý mladík.

Fixačná fáza

Pomocou úloh v pracovnom liste k tejto téme (v prílohe) si žiaci upevnia kľúčové témy z biblického príbehu o bohatom mladíkovi. Pracovný list obsahuje tri úlohy. Prvá z nich je zameraná na identifikovanie sa žiaka s témou. V prešmyčke je napísaných niekoľko príkladov na veci, o ktoré sa môžeme s druhými deliť. Úlohou žiakov je identifikovať tieto veci a v rámci diskusie k úlohe uviesť aj príklady ďalších vecí, s ktorými sa možno podeliť s inými. Žiaci tiež môžu uviesť príklady z vlastnej skúsenosti, s čím sa oni sami dokázali podeliť so svojimi blíznymi.

Správne riešenie úlohy:

JEDLO	POZORNOSŤ
HRAČKY	TALENT
VEDOMOSTI	ČAS

V rámci druhej úlohy sú žiakom ponúknuté vzory svätých, ktorí sa pre Ježiša vzdali všetkého a nasledovali ho. Ich úlohou je napísať správne mená svätých a k jednotlivým svätým na základe farebného rozlíšenia priradiť informácie o ich živote.

Správne riešenie úlohy:

Alžbeta Durínska – Uhorsko, princezná, starala sa o chorých, rozdávala dary chudobným.

František z Assisi – Taliansko, syn bohatých rodičov, chcel byť rytierom, zriekol sa všetkého majetku, stal sa chudobným rehoľníkom.

Mikuláš z Myry – biskup, Malá Ázia, platil výkupné za zajatých kresťanov, zachránil pred chudobou tri sestry.

Aplikačná fáza

Aplikačnú fázu vyučovacej hodiny k tejto téme predstavuje tretia úloha v pracovnom liste. Je to výzva pre žiaka, aby sa aj on sám dokázal viac deliť so svojimi blíznymi. Každý žiak si napíše svoje vlastné predsavzatie ako výzvu ku konaniu konkrétneho skutku lásky voči blížnemu a schopnosti dokázať sa podeliť s tým, čo má.

5 Krajina Biblie, zvyky a tradície

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	piaty ročník
Typ školy:	cirkevná základná škola alebo základná škola s vyššou hodinovou dotáciou náboženstva/náboženskej výchovy
Tematický celok:	2.2 Krajina, v ktorej žil Ježiš

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAT'	žiak vníma dôležitosť poznania židovskej kultúry a dejín pre správne pochopenie Ježiša a Biblie
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná základné náboženské a kultúrne charakteristiky židovského národa v Ježišových časoch
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie vysvetliť a pomenovať kľúčové pojmy viažuce sa k téme – politická situácia, jazyk a kultúra, práca, náboženstvo
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak prehĺbuje svoj záujem o porozumenie biblickému textu a kultúre, v ktorej žil Ježiš
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak na základe vlastného rozhodnutia neposudzuje správanie a konanie bližného bez oboznámenia sa s bližšími okolnosťami

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačný rozhovor, kladenie otázok, vysvetľovanie pomocou prezentácie, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, pracovný list

Motivačná fáza

Motivačnú fázu vyučovacej hodiny odporúčame začať motivačným rozhovorom k téme, ktorý pozostáva z dvoch častí:

Má niekto z vás kamaráta, ktorý sa nenarodil na Slovensku, ale pochádza z inej krajiny? Pýtal si sa ho niekedy na to, ako vyzerá jeho krajina, ako sa tam žije, aké zvyky a tradície tam majú? (Keby ste niekoho takého spoznali, chceli by ste sa ho niečo opýtať? Zaujímalo by vás niečo o jeho krajine?) Prečo si sa to pýtal? Cieľom takto vedeného rozhovoru je podnietiť žiakov k diskusii o tom, že každý z nich určite chce spoznať svojich kamarátov aj bližšie. Hlavne

vtedy, keď kamarát pochádza z inej krajiny. Ak spoznáme aj jeho krajinu a kultúru tejto krajiny, pomôže nám to spoznať ho viac.

Čo by sa mohlo stať, keby ste mali kamaráta z nejakej ďalekej krajiny, kde majú úplne iné zvyky a tradície, napríklad majú iné sviatky, inak sa zdravia, inak obliekajú a ty by si o tom vôbec nič nevedel – čo by si si o ňom pomyslel? Rozumel by si mu?

Cieľom tejto časti motivačného rozhovoru je posunúť úvahy o spoznávaní ľudí z inej krajiny (a kultúry) do roviny chápania (akceptovania) ich správania a konania a zároveň uviesť tému do náboženského kontextu (príklad Ježiša Krista). Keď spoznáme niekoho, kto je z iného národa, krajiny, kultúry ako my, nemusíme celkom porozumieť jeho zmýšľaniu, rozprávaniu a konaniu. Preto je dôležité spoznať aj kultúru jeho národa, život v jeho krajine a zvyky, ktoré si odtiaľ priniesol. Rovnako je to s Ježišom. Vieme, že čítanie Svätého písma nám veľmi pomôže spoznať ho a vytvoriť si k nemu vzťah. Rovnako však potrebujeme vedieť niečo o tom, ako sa žilo v jeho krajine, aké bolo náboženstvo, v ktorom vyrastal, kultúra a spoločnosť.

Expozičná fáza

V rámci expozičnej fázy odporúčame vysvetliť žiakom kľúčové pojmy k téme pomocou prezentácie. Jednotlivé snímky prezentácie sú zamerané na vysvetlenie obsahu týchto kľúčových pojmov k téme:

- **Politická situácia** – v časoch Ježiša neboli Izraeliti samostatný slobodný národ, ale ich krajina bola rímskou provinciou. To znamená, že si nemohli vládnuť sami, ale museli poslúchať príkazy a zákony Rimanov – hlavne im museli platiť dane. (Žiaci s pomocou učiteľa môžu povedať, ak už niečo vedia o Rímskej ríši – vládol tam cisár, podmanili si mnoho krajín, ktoré im museli platiť dane, bývali tam ich vojaci, správcovia, ktorí dozerali na poriadok – Pontius Pilát. Zároveň ale dovoľovali národom zachovávať ich náboženstvo a ich náboženské tradície a zákony. V časoch Ježiša Krista mal preto izraelský národ aj vlastného kráľa – Herodesa – ale Pilát bol nad ním, dozeral na poriadok, vydával rozsudky atď.).
- **Jazyk a kultúra** – vo Svätej zemi nežili v Ježišových časoch iba Židia. Keďže to bola rímska provincia, miešali sa vo väčších mestách Židia s pohanmi (teda ľuďmi, čo nemali židovský pôvod a nevyznávali ich náboženstvo). Boli to najmä Gréci. Vo Svätej zemi sa teda miešala hebrejská, grécka a rímska kultúra (preto sa aj pri čítaní evanjelií spomína, že Ježiš sa stretával s pohanmi a Rimanmi, prosili ho o zázraky, mali vieru).
Hebrejčina: bol akoby spisovný jazyk židov, používala sa v chráme, na bohoslužbách, bol v nej napísaný Starý zákon.
Aramejščina: rodný Ježišov jazyk, ktorý sa používal v bežnom živote – bol to jazyk príbuzný hebrejčine, ale trochu iný, akoby nárečie.
Gréčtina: jazyk úradný a obchodný, ktorý sa používal v kontakte medzi viacerými národnosťami, jazyk vzdelancov, aj niektoré časti Starého zákona boli už pred Ježišom Kristom preložené do gréčtiny.
Latinčina: jazyk Rimanov.
- **Práca** – v podobenstvách a príkladoch, ktoré Ježiš používal, sa dobre odrážala bežná každodenná práca obyčajných ľudí. Izraelské rodiny sa najčastejšie živili

poľnohospodárstvom a chovom zvierat, museli si dopestovať vlastné potraviny (žiaci môžu uviesť príklady známych podobenstiev, ktoré hovoria o práci – napr. o pšenici a kúkoli, o horčičnom zrnku, o dobrom pastierovi, o neplodnom figovníku a pod.). Ak niekto nemal svoju vlastnú pôdu, nechával sa najímať ako pracovník na hospodárstvo iných ľudí (o robotníkoch vo vinici). Ľudia, ktorí žili v pobrežných mestách, sa živili lovom rýb, ktoré predávali (Galilejské jazero, Tiberiadské jazero, more – Kafarnaum – rybolov – príklady apoštolov). Jednu z najchudobnejších vrstiev tvorili **tesári** – toto zamestnanie mal aj Ježiš Kristus. Boli to remeselníci, ktorí pracovali s drevom, mohli vyrábať rôzne predmety do domácnosti, nábytok, náradie, ale tiež pracovať na stavbách. Často kvôli práci aj cestovali do okolitých miest, či už na stavby alebo predávať tovar, pričom si museli nástroje nosiť so sebou – bola to náročná práca.

- **Náboženstvo** – najdôležitejším miestom pre Židov bol chrám v Jeruzaleme, hlavnom meste. Do tohto chrámu každý rok putovali všetci Židia hlavne na sviatok Paschy (Veľkej noci). Len v tomto chráme sa mohli Bohu prinášať obety za hriechy (baránky, kozliatka, hrdličky). Okrem toho bola v každom meste synagóga, čo bolo miesto, kde sa každú sobotu schádzali Židia na modlitby a počúvanie Božieho slova (Tóra – starý zákon). Na tomto mieste možno so žiakmi nadviazať na predchádzajúce vedomosti a pripomenúť Desatoro: Podľa čoho sa Židia vo svojom náboženstve riadili? (Mojžišov zákon – Desatoro + 613 predpisov).

V súvislosti s náboženstvom sa žiaci oboznamujú aj s dvoma skupinami ľudí:

Farizeji – skupina náboženských vodcov, ktorí prísne dbali o presné zachovávanie Mojžišovho zákona a vzorný náboženský život. Ježiš ich kritizoval, pretože im veľmi záležalo len na predpisoch, ale zabúdali na skutočnú lásku k blížnemu a povyšovali sa nad ostatných ľudí.

Zákonníci – učenci, ktorých úlohou bolo študovať a správne vysvetľovať Mojžišov zákon bežným ľuďom, aby vedeli, ako majú konať.

Fixačná fáza

V rámci tejto fázy vyučovacej hodiny si Žiaci pomocou úloh v priloženom pracovnom liste upevnia vedomosti k tejto téme. Vhodný spôsob práce s pracovným listom (samostatná práca žiakov, práca vo dvojiciach či v malých skupinách alebo spoločná práca spolu s učiteľom) zvolí učiteľ vzhľadom na možnosti a potreby konkrétnej učebnej skupiny. Dôležité však je zhodnotenie práce, porovnanie výsledkov v triede a vysvetlenie prípadných nesprávnych interpretácií a odpovedí žiakov.

Pracovný list pozostáva z troch úloh. V rámci prvej úlohy majú žiaci priradiť vysvetlenie k pojmu tým spôsobom, že pojem a krátke vysvetlenie jeho obsahu vyfarbia rovnakou farbou (prípadne zvýraznia zvýrazňovačom).

Správne riešenie úlohy:

Aramejčina: rodný jazyk Ježiša Krista, ktorý sa medzi židmi v jeho kraji používal na bežnú komunikáciu.

Hebrejčina: historický jazyk izraelského národa, ktorý sa v Ježišových časoch používal ako náboženský jazyk pri bohoslužbách a čítaní Svätého písma.

Synagoga: miesto, kde sa každú sobotu Židia schádzali na bohoslužbu.

Jeruzalemský chrám: Jediný chrám, v ktorom sa Bohu prinášali obety a na sviatky tam putovali všetci Židia.

Pascha: židovský sviatok Veľkej noci, v ktorom oslavovali zázračné vyslobodenie z egyptského otroctva.

Tóra: Sväté písmo Židov, ktoré obsahovalo 5 Mojžišových kníh a prorocké spisy.

Farizeji: izraelskí náboženský vodcovia, ktorí prísne zdôrazňovali dodržiavanie židovských tradícií a predpisov a považovali sa za náboženské vzory.

Mýtnik: človek, ktorý vyberal od Židov dane pre Rimanov.

Riešenie druhej úlohy je ponechané samotným žiakom a cieľom je, aby si v rámci tejto témy zopakovali im už známe biblické príbehy (podobenstvá), v ktorých je tematizovaná práca, či bežný život ľudí v Izraeli. Pri riešení úlohy im pomôžu obrázky a témy príbehov, ktoré sú súčasťou zadania úlohy v pracovnom liste. Úlohu je vhodné riešiť vo dvojiciach či v malých skupinách. Žiaci si tak v rámci práce na jej riešení môžu vzájomne prerozprávať biblické príbehy. V rámci tejto úlohy obzvlášť upriamujeme pozornosť na dôležitosť zhodnotenia odpovedí žiakov, aby sa učiteľ i žiaci uistili, že príbehy (podobenstvá), ktoré žiaci uviedli, sú správne.

Tretia úloha v pracovnom liste je práca s textom – žiaci majú doplniť vynechané časti (slová) v texte. Slová na doplnenie majú v abecednom poradí ponúknuté pod textom. Musia ich však modifikovať a doplniť v správnom tvare.

Správne riešenie úlohy:

Za čias Pána Ježiša žili Židia pod nadvládou *Rimanov*. Museli im preto platiť *dane*. Mohli však vyznávať svoju vieru v jedného Boha podľa *Mojžišovho* zákona. Každú *sobotu* sa stretávali v *synagóge*, kde si čítali Sväté písmo – *Tóru*. Ich kňazi sa nazývali *rabíni*. Okrem toho strážili dodržiavanie náboženských predpisov *farizeji* a *zákonníci*. Najväčším židovským sviatkom bola spomienka na vyslobodenie z Egypta, ktorá sa nazýva *Pascha*. Počas nej putovali Židia do *Jeruzalemského chrámu*, aby Bohu obetovali baránka za odpustenie hriechov. Bežná izraelská rodina sa živila najmä *poľnohospodárstvom* a chovom *dobytka*. Ľudia, ktorí nič z toho nemali, pracovali ako *nádenníci* v cudzích poliach a záhradách alebo pracovali s drevom ako *remeselníci*. Apoštoli, ktorí bývali pri *Galilejskom* jazere, obchodovali s *rybami*.

Aplikačná fáza

V rámci krátkej aplikačnej fázy vyučovacej hodiny možno (v nadväznosti na motivačnú fázu) vyzvať žiakov, aby nikdy neposudzovali správanie a konanie ľudí z inej krajiny a kultúry, pretože nepoznajú okolnosti, spôsob života a kultúru. Táto téma zároveň do značnej miery prispieva k rozvíjaniu interkultúrnej kompetencie u žiakov, k pochopeniu, že ich správanie a konanie je podmienené širokým spektrom okolností a vplyvmi prostredia, v ktorom žijú. V tomto kontexte možno podčiarknuť prikázanie lásky k blížnemu – usilovať sa nie posudzovať konanie a správanie iných, ale skôr uvažovať nad tým, prečo sa človek správa a koná práve tak a nie inak. Môže to byť aj praktická úloha – výzva žiakov do budúcej vyučovacej hodiny alebo aj na dlhší čas. Na ďalšej hodine (alebo po určitom čase) je potrebné sa k úlohe vrátiť a spoločne so žiakmi zhodnotiť, do akej miery sa im podarilo splniť ju.

6 Nad mapou Izraela

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	piaty ročník
Typ školy:	cirkevná základná škola alebo základná škola s vyššou hodinovou dotáciou náboženstva/náboženskej výchovy
Tematický celok:	2.2 Krajina, v ktorej žil Ježiš

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma prepojenie biblických príbehov a Ježišovho života s reálnymi miestami, na ktorých sa v konkrétnom čase odohrali – uvedomuje si, že sú skutočné
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná mapu Svätej zeme, jej regióny, najdôležitejšie miesta, kde sa odohrávajú biblické príbehy
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie prerozprávať a primerane jeho možnostiam a schopnostiam interpretovať biblický príbeh a priradiť ho k miestu na mape
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak si prehľbuje motiváciu spoznať Svätú zem a miesta, kde žil Ježiš
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak v modlitbe ďakuje Bohu za miesta, kde Ježiš žil a konal

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačná aktivita, vysvetľovanie, práca s mapu, čítanie a reflexia biblického textu, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, Sväté písmo, pracovné listy, kartičky s písmenami

Motivačná fáza

V rámci motivačnej fázy k tejto téme odporúčame realizovať so žiakmi túto motivačnú aktivitu: učiteľ rozdelí žiakov na malé skupiny a každej skupine rozdá kartičky s písmenami (odporúčame pripraviť učiteľovi vopred), z ktorých majú poskladať tri názvy Svätej zeme: *Kanáan, Palestína, Izrael* (rôzne názvy územia v rôznom období). Ak učiteľ chce žiakom prácu zjednodušiť, môže písmená k jednotlivým slovám farebne odlíšiť tak, aby vzniklo každé zo

slov napísané inou farbou. V rámci zhodnotenia aktivity učiteľ žiakom vysvetlí, že ide o tri rôzne názvy krajiny a ktorý názov krajiny sa používal v akom období:

- **Kanán** – názov, ktorý sa používal v starozákonných časoch, ešte skôr, než začali túto krajinu obývať Izraeliti a žili tam rôzne iné národy.
- **Izrael** – začal sa používať po vstupe Izraelitov do krajiny, keď sa táto krajina stala ich kráľovstvom a zemou, ktorá im patrila.
- **Palestína** – názov začali používať Rimania asi v 2. storočí po Kristovi, lebo Izraeliti boli pre nich nepriateľmi, ktorých si podmanili a chceli zmeniť názov ich krajiny tak, aby už nesúvisel s ich identitou (odvodené od etnika Pelištejcov – nepriateľov Izraela).

Expozičná fáza

V rámci expozičnej fázy vyučovacej hodiny odporúčame, aby učiteľ oboznámil žiakov s kľúčovým obsahom pomocou priloženej prezentácie. Poznámky k jednotlivým snímkam prezentácie:

- Mapa sveta – učiteľ žiakom ukáže, kde sa nachádza Svätá zem.
- Mapa Svätej zeme – učiteľ žiakom ukáže mapu a popíše jednotlivé regióny (Judea, Samária, Galilea) a spoločne so žiakmi identifikuje, odkiaľ bol Ježiš. V súvislosti s mapou Svätej zeme je upriamená pozornosť na tri základné oblasti (Galilea, Samária, Judea) a tri miesta (Nazaret, Betlehem, Jeruzalem), ktoré majú žiaci vedieť bližšie charakterizovať. V rámci výkladu učiteľa (spoločného rozhovoru učiteľa so žiakmi k téme) treba však upriamiť pozornosť aj na ďalšie zobrazené mestá a miesta, ku ktorým sa v rámci nasledujúcej práce v skupinách budú vzťahovať biblické udalosti.

Expozičná fáza vyučovacej hodiny v rámci tejto témy následne pokračuje prácou žiakov v skupinách. Učiteľ rozdelí žiakov do piatich skupín a každej zo skupín rozdá úryvok z Písma, ktorý budú žiaci analyzovať podľa nasledujúcej schémy:

- vypísať postavy, ktoré v príbehu vystupujú,
- prerozprávať obsah udalosti (príbehu, úryvku) vlastnými slovami,
- identifikovať miesto (miesta) konania príbehu (udalosti) v úryvku a nájsť ich na mape,
- sformulovať posolstvo príbehu (udalosti) z úryvku.

Následne pôjde každá skupina svoju prácu odprezentovať spolužiakom, čím v triede podporíme vzájomné (rovesnícke) učenie, pretože každá skupina bude prezentovať iný biblický príbeh (inú biblickú udalosť).

Návrh úryvkov zo Svätého písma pre jednotlivé skupiny (učiteľ si môže vybrať aj iné úryvky, ale musí si prispôbiť aj mapu v pracovnom liste k téme):

- Galilejské jazero, Kafarnaum – zázračný rybolov a povolanie Petra (Lk 5, 1–11),
- Betánia – pomazanie od Márie – Marta, Mária a Lazár (Jn 12, 1–8),
- Jericho – stretnutie so Zachejom (Lk 19, 1–10),
- Kána Galilejská – premenenie vody na víno (Jn 2, 1–12),
- Sychar – rozhovor so ženou pri studni (Jn 4, 5–19, 27–30, 39–42).

Fixačná fáza

Prezentácia výsledkov práce jednotlivých skupín žiakov tvorí plynulý prechod z expozičnej do fixačnej fázy vyučovacej hodiny. Už počas jednotlivých prezentácií žiaci pracujú na prvej úlohe z priloženého pracovného listu k téme – dopíšu na označené miesta v mape miesta a udalosti prezentované jednotlivými skupinami.

Po prezentáciách nasleduje už len krátka úloha, v rámci ktorej majú žiaci rozlúštiť zašifrované názvy miest. Správne riešenie úlohy: *Jericho, Ain Karim, Cezarea Filipova*. V rámci práce na tejto úlohe si žiaci môžu zopakovať príbehy, ktoré sú spojené s týmito miestami.

Aplikačná fáza

V rámci krátkej aplikačnej fázy sa na záver vyučovacej hodiny možno so žiakmi porozprávať o tom, či už navštívili niektoré miesta spojené so životom Ježiša. Ak áno, môžu porozprávať o miestach a o tom, čo tam videli, čo cítili a pod. Ak nie (túto odpoveď predpokladáme u väčšiny žiakov) môžu povedať, ktoré miesta (keďže ich dnes na hodine bližšie spoznali) by raz možno chceli navštíviť a prečo. V rámci tejto fázy je tiež potrebné povzbudiť žiakov (v súvislosti s rozvíjaním kompetencie *nasledovať*) k vďačnosti Bohu za miesta, kde Ježiš žil a konal. Spoločnou modlitbou vďačnosti možno aj ukončiť vyučovaciu hodinu.

7 Ježiš skutočne žil

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	šiesty ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	3.1 Príchod Mesiáša

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia <i>VNÍMAŤ</i>	žiak vníma, že Ježiš Kristus je nielen náboženská, ale aj skutočná historická postava, ktorá žila na tomto svete v konkrétnych kultúrno-dejinných súvislostiach
Kompetencia <i>POZNÁVAŤ</i>	žiak disponuje základnými poznatkami o historickom období a súvislostiach, v ktorých sa Ježiš narodil, vie vymenovať základné mimobiblické dôkazy o jeho existencii
Kompetencia <i>KOMUNIKOVAŤ</i>	žiak vie podať základné argumenty o tom, prečo je dokázané, že Ježiš je skutočnou historickou postavou a aké základné udalosti rámujú čas jeho narodenia
Kompetencia <i>ROZHODNÚŤ SA</i>	žiak zaujíma osobný postoj k osobe Ježiša Krista, odpovedá si na otázku, do akej miery je Ježiš pre neho dôležitý a je vďačný Ježišovi za vzor, ktorý nám, ľuďom, svojím životom dáva
Kompetencia <i>NASLEDOVAŤ</i>	žiak prejavuje svoj postoj voči Ježišovi konkrétnymi skutkami (konaním dobra vo svojom okolí)

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačný rozhovor, výklad, čítanie biblického textu, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, pracovný list

Motivačná fáza

Motivačnú fázu k tejto téme tvorí motivačný rozhovor zameraný na predstavenie (opísanie) Ježiša iným ľuďom. Učiteľ môže žiakom klásť tieto alebo podobné otázky:

Predstavte si, že by ste mali opísať Ježiša nejakému kamarátovi, ktorý ho nepozná. Čo by ste mu o ňom povedali? Kto to bol? (Žiaci odpovedajú na otázku individuálne, pričom vyjadria svoj názor, postoj k Ježišovi.)

Predstavte si, že chcete napísať Ježišov životopis, aby ste ho predstavili všetkým ľuďom. Aké údaje musia byť v každom životopise? (Očakávané odpovede žiakov: meno, priezvisko, dátum a miesto narodenia, bydlisko, rodičia, zamestnanie, dátum a miesto smrti a pod.)

Odkiaľ by ste získali informácie o Ježišovi, odkiaľ ich vieme? (Očakávaná odpoveď: z Biblie)

Expozičná fáza

V rámci expozičnej fázy vyučovacej hodiny učiteľ pomocou priloženej prezentácie vysvetlí žiakom kľúčový tematický obsah.

Úvod:

Veríme, že okrem toho, že Ježiš je Boží syn, je zároveň aj rovnaký človek ako každý z nás. To znamená, že bol aj skutočnou historickou osobnosťou, mužom, ktorý žil na tejto zemi v konkrétnom čase na konkrétnom mieste. Poznať tieto údaje je dôležité preto, aby sme pochopili, ako vyzeral život a miesto, kde vyrastal Ježiš, a lepšie ho tak spoznali a pochopili.

- Čas a miesto narodenia Ježiša Krista: (*Kde sa o nich dozvedáme? Kedy to bolo? Ako to môžeme vypočítať?*)

Dôležitým textom, je 2 kapitola z Evanjelia podľa Lukáša:

V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta vykonať súpis ľudu po celom svete. Tento prvý súpis sa konal, keď Sýriu spravoval Kvirínus. A všetci šli dať sa zapísať, každý do svojho mesta. Vybral sa aj Jozef z galilejského mesta Nazaret do Judey, do Dávidovho mesta, ktoré sa volá Betlehem, lebo pochádzal z Dávidovho domu a rodu, aby sa dal zapísať s Máriou, svojou manželkou, ktorá bola v požehnanom stave. Kým tam boli, nadišiel jej čas pôrodu. I porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho do plienok a uložila do jasiel, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci (Lk 2, 1–7).

Pomocou nasledujúcich snímkov z prezentácie učiteľ objasní žiakom niektoré konkrétne fakty:

- Cisár Augustus: vládol od roku 27 pred n.l. do 14 pred n.l.
- Sčítanie ľudu
- Herodes Veľký: od cca 7 pred n.l.
- Približný čas narodenia: 7. – 4. rok pred n.l.
- Smrť: asi rok 30 n.l. (Poncius Pilát)
- Palestína: názov krajiny Ježiša Krista. Bola pod nadvládou Rímskej ríše, na čele ktorej stál cisár. Židia museli preto Rimanom platiť dane. Palestína ako rímska provincia mala vlastného rímskeho správcu, ktorý tam dohliadal na poriadok – Poncius Pilát. Okrem toho mali však Židia aj vlastného kráľa, ktorý mohol rozhodovať o vnútorných záležitostiach krajiny – Herodes Veľký. Palestína sa delila na 3 regióny : Galilea,

Samária, Judea (nadväznosť na predchádzajúce vedomosti žiakov o krajine, v ktorej žil Ježiš a spôsobe života za čias Ježiša).

Učiteľ následne rozšíri kontext chápania existencie Ježiša Krista aj o iné pramene, než je Sväté písmo. Tému môže žiakom uviesť takto alebo podobným spôsobom: *Myslíte si, že o Ježišovi sa píše iba v Biblii, alebo existujú aj iné knihy a pramene, kde sa o ňom píše?*

To, že Ježiš naozaj existoval a nie je vymyslený, vieme dokázať aj neveriacim ľuďom vďaka tomu, že sa o ňom píše aj v iných prameňoch ako je Biblia. Napísali ich autori, ktorí nepoznali osobne Ježiša a neverili, že je Boží Syn, ale keďže bol známy, zaznamenali jeho meno a niektoré informácie o ňom do historických spisov. Aké sú to dôkazy? Učiteľ za pomoci nasledujúcich snímok z prezentácie predstaví žiakom nasledujúce dôkazy existencie Ježiša:

- kresťanské (Biblia),
- židovské (Jozef Flavius – pokúšal sa napísať dejiny Židov (37–100 n.l.), židovské starožitnosti,
- pohanské (Tacitus, Plínius mladší, Svetónius).

Fixačná fáza

V rámci fixačnej fázy žiaci pracujú na úlohách v priloženom pracovnom liste. Vzhľadom na charakter úloh je zvlášť vhodné realizovať túto fázu vyučovacej hodiny ako prácu vo dvojiciach, prípadne v malých skupinách. Žiaci pracujú na troch úlohách k preberanej téme:

1. Ich prvou úlohou je vytvoriť profil (životopis) Ježiša Krista.
2. Na mape Izraela majú identifikovať miesta (mestá) spojené so životom a účinkovaním Ježiša Krista (k jednotlivým názvom miest treba priradiť zodpovedajúce písmeno na mape) – správne riešenie úlohy: *A – Kafarnaum, B – Kána Galilejská, C – Nazaret, D – Jericho, E – Jeruzalem, F – Betlehem.*
3. Pomocou odpovedí na zadané otázky majú žiaci zaradiť Ježiša do kontextu dnešnej doby a predstaviť ho ako súčasného človeka.

Na záver tejto aktivity je dôležité vyhodnotiť práce jednotlivých skupín, vzájomne ich porovnať, vzájomne sa obohatiť, inšpirovať, no najmä, učiteľ musí dbať na to, aby odpovede, ktoré sformulovali žiaci, zodpovedali preberanému tematickému obsahu, aby neboli zavádzajúce, nesprávne a pod.

Aplikačná fáza

Aplikačnú fázu tejto vyučovacej hodiny tvorí jednoduchá modlitba vlastnými slovami (súčasť prezentácie), v ktorej poďakujeme, že sa pre nás Ježiš stal človekom: *Pane Ježišu, ďakujeme Ti, že si sa z lásky k nám stal človekom. Ďakujeme Ti, že si nám svojím životom ukázal lásku nebeského Otca a obetoval si sa za našu spásu. Prosíme Ťa, daj nám silu a odhodlanie svedčiť o Tebe svojím životom všetkým ľuďom. Amen.*

8 Ježiš začína verejne účinkovať

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	šiesty ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	3.2 Ježišovo verejné účinkovanie

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma dôležitosť Ježišovho krstu a pobytu na púšti ako kľúčových udalostí k začatiu jeho verejného účinkovania
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh o kázaní Jána Krstiteľa, pokrstení Ježiša a jeho pobyte na púšti, rozumie základnému významu týchto udalostí
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak vie vysvetliť, ako nás inšpirujú príbehy o krste Ježiša a jeho pôste na púšti v kontexte pôstneho obdobia a v čom si z nich môžeme vziať príklad do svojho vlastného života
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak si dáva predsavzatie zrieknuť sa v pôste konkrétneho hriechu/zlovyku a sústrediť sa na konanie dobra
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak sa podľa Ježišovho vzoru usiluje nasledovať svoje predsavzatie zrieknuť sa konkrétneho hriechu/zlovyku konaním konkrétnych skutkov

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačná aktivita, motivačný rozhovor, výklad pomocou prezentácie, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, pracovný list, karty s písmenami

Motivačná fáza

Motivačná fáza k tejto téme pozostáva z dvoch častí. Prvou z nich je motivačná aktivita. Učiteľ rozdelí žiakov na malé skupiny a každej skupine rozdá kartičky s písmenami (odporúčame pripraviť učiteľovi vopred), z ktorých majú poskladať kľúčové slová k téme vyučovacej hodiny: *Jordán, holubica, púšť, pokánie*. Ak učiteľ chce žiakom prácu zjednodušiť, môže

písmená k jednotlivým slovám farebne odlišiť tak, aby vzniklo každé zo slov napísané inou farbou. V rámci zhodnotenia aktivity sa žiaci (s pomocou učiteľa) pokúsia identifikovať spoločné črty, súvislosti medzi slovami, ktoré vytvorili. Spoločné zhodnotenie motivačnej aktivity učiteľom a žiakmi plynule prechádza do druhej časti motivačnej fázy, do motivačného rozhovoru, v rámci ktorého sa žiaci na základe slov, ktoré vytvorili, majú pokúsiť identifikovať kľúčový biblický príbeh hodiny. *Dnes sa budeme rozprávať o jednej biblickej udalosti. Má niekto z vás tip, o akú udalosť by mohlo ísť?* (Očakávaná odpoveď: krst Ježiša v Jordáne.) V rámci motivačného rozhovoru učiteľ tiež upozorní žiakov na nadväznosť s ich predchádzajúcimi vedomosťami: *Už viete, čo to znamená, že Ježiš bol reálnou historickou postavou. Hovorili sme si aj o tom, ako vyzeral jeho bežný život, keď vyrastal v Nazarete. Dnes si budeme hovoriť o udalosti, ktorou sa začala najdôležitejšia etapa jeho života – verejné účinkovanie. Čo znamená toto slovné spojenie?* (Očakávaná odpoveď: Ježišova činnosť, aktivita na verejnosti, teda medzi ľuďmi.)

Expozičná fáza

V rámci expozície učiteľ (v spoločnom rozhovore so žiakmi) s použitím prezentácie vysvetlí žiakom kľúčový obsah témy:

- **Ján Krstiteľ** – učiteľ vyzve žiakov, aby povedali, čo o ňom doposiaľ vedia.

Učiteľ potom takýmto alebo podobným spôsobom môže uviesť žiakom niekoľko informácií o Jánovi Krstiteľovi: *Ak mal kedysi v minulosti kráľ prísť navštíviť nejaké miesto, stretnúť sa s ľuďmi, nejaký čas predtým tam poslal svojich sluhov, aby to ľuďom oznámili a všetko dobre prichystali na jeho privítanie. Pán Ježiš bol tiež kráľ, Boží Syn, ktorý žil 30 rokov úplne nepoznaný a nenápadný v maličkých bezvýznamnej dedinke. Keďže podľa Božieho plánu mal prísť konečne čas, kedy sa predstaví všetkým ľuďom a začne kázať evanjelium, tiež si vybral človeka, ktorého k ľuďom poslal o niečo skôr, aby ich na Ježišov príchod pripravil.*

- Ježišov bratranec, syn Alžbety a Zachariáša (ťavia srst', kobyľky a lesný med)
- býval na púšti a nejaký čas predtým, ako sa objavil Ježiš, začal prichádzať do Judey k rieke Jordán a kázať všetkým ľuďom, že sa majú obrátiť, zanechať hriechy a začať konať pokánie, pretože už čoskoro príde medzi nich Mesiáš

- **pokánie** – znamená zmeniť zmýšľanie – zmeniť životný štýl, zanechať staré zlovyky, hriechy

Ľudia sa dávali krstíť na znak toho, že sa rozhodli pre pokánie. Nebol to ešte skutočný krst, aký máme my (Opakovanie so žiakmi: *Čo sa deje pri krste?* (Očakávaná odpoveď: odpúšťajú sa hriechy, dostaneme Ducha Svätého, sme členmi Cirkvi a pod.) – bolo to len symbolické vyjadrenie túžby a rozhodnutia zmeniť svoj život. Podľa obrázku v prezentácii učiteľ spolu so žiakmi opíše, ako vyzeral krst (ponorenie do rieky, špinavá voda).

- **Ježišov krst:** učiteľ spolu so žiakmi hľadá odpoveď na otázku: *Potreboval Pán Ježiš krst? Mal nejaké hriechy, ktorých by sa musel zrieknuť?* (Očakávaná odpoveď: nie) Nie, ale aj napriek tomu tiež prišiel za Jánom a požiadal ho, aby ho pokrstil. V prezentácii sa upriami pozornosť na príslušný biblický text (Mt 3, 13–15).

- Čo sa stalo **po Ježišom krste**? – otvorené nebo, Duch Svätý, hlas Otca – Mt 3, 16–17 – (upozornenie žiakov na paralelu s našim krstom – aj pri našom krste to každému z nás Boh povedal). Ježiš sa dal pokrstiť preto, aby nám ukázal, že prišiel všetky naše hriechy zobrať na seba, keď vstúpil do špinavej vody, akoby sa ponoril do všetkého zlého, čoho sa všetci ľudia zriekli, aby ho mohol zničiť.
- **Ježišov odchod na púšť** – aj keď teraz Ježiš už dostal pomazanie od Ducha Svätého, aby mohol ohlasovať evanjelium, predtým, ako naozaj začne chodiť medzi ľuďmi, kázať a robiť zázraky, potreboval zažiť ešte jednu vec (priestor na odpovede, tipy, postrehy žiakov, o akú vec by mohlo ísť). Ježiš odišiel na púšť, kde sa štyridsať dní postil a pokúšal ho tam diabol. (Otázka na vyjadrenie možných dôvodov žiakmi: *Prečo si myslíte, že to bolo dobré? Prečo nešiel Ježiš hneď po krste kázať medzi ľuďmi?*). Bol to duchovný tréning, príprava na niečo mimoriadne náročné a dôležité (bude musieť znášať ťažkosti, vedieť dokonale počúvať Otcov hlas a konať jeho vôľu). Diabol ho pokúšal, aby myslel sám na seba a odvrátil svoju pozornosť od toho, že Otcova vôľa je prvoradá. Pokúšanie diabla bolo skúškou, ktorá ukázala, že si je 100% vedomý toho, že je syn Boha, pozná a hľadá iba jeho vôľu, nie vlastné záujmy, že je pripravený na poslanie, ktoré sa pre neho práve začína.
- **Paralela s pôstnym obdobím** – zvlášť vhodné, keď sa téma preberá v čase pôstu alebo krátko pred pôstom a pod. Aj my sme pozvaní, ako ľudia, ktorí počúvali Jána, zanechať naše hriechy alebo zlozvyky a rozhodnúť sa konať pokánie (znakom už nie je krst, ale znak popola – upozornenie žiakov na Popolcovú stredu). Pôst je pre nás ako duchovný tréning, aby sme na Veľkú noc boli nanovo pripravení, lepšie ako predtým, byť svedkami zmŕtvychvstania radostnej zvesti, toho, že Ježiš žije a miluje nás, pre všetkých ľudí. Ak sa nám podarí vydržať nejaké sebazaprenie a odolať pokušeniu, budeme podobní Ježišovi na púšti a budeme schopní stať sa ešte lepšími svedkami evanjelia.

Fixačná fáza

Fixačnú fázu vyučovacej hodiny predstavuje pri tejto téme práca žiakov s priloženým pracovným listom, ktorý obsahuje tri úlohy. Na príslušné miesto v prvej úlohe majú žiaci dopísať citát zo Svätého písma (Mt 3, 17): „*Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.*“ Tento citát je zvolený zámerne, s cieľom zdôrazniť prostredníctvom neho prvok kerygmy (Boh túto vetu hovorí aj každému z nás. Som jeho syn, dcéra a on je môj Otec.)

Druhú úlohu predstavuje text k téme, v ktorom sú vynechané miesta. Úlohou žiakov je doplniť do textu chýbajúce slová z ponuky slov pod textom (slová sú pod textom usporiadané v abecednom poradí), čím vytvoria zhrnutie kľúčového tematického obsahu vyučovacej hodiny. Správne riešenie úlohy:

Úlohou Jána Krstiteľa bolo pripraviť ľudí na príchod *Ježiša*. Ján Krstiteľ bol *bratanec* Pána Ježiša. Ján kázal ľuďom, že majú robiť *pokánie*. Na znak odvrátenia sa od hriechov ich krstil v rieke *Jordán*. Ján bol *prekvapený*, že Ježiš sa tiež prišiel dať pokrstiť. Vedel totiž, že Ježiš nemá žiadny *hriech*. Ježiš chcel krstom vyjadriť, že bude plniť *vôľu Otca*. Pri Ježišom krste sa otvorilo *nebo* a zostúpil naňho *Duch Svätý* v podobe *holubice*. Po krste odišiel Ježiš na *púšť*, kde sa *postil* 40 dní a *pokúšal* ho diabol. Bola to *príprava* na jeho misiu – ohlasovanie *evanjelia*.

Aplikačná fáza

Aplikačnú fázu vyučovacej hodiny predstavuje práca žiakov na poslednej, tretej úlohe v priloženom pracovnom liste. Keďže ide o osobnú úlohu pre každého žiaka, odporúčame, aby na nej žiaci pracovali samostatne. Žiaci by sa mali na chvíľu stíšiť a v tichosti porozmýšľať nad obsahom preberanej témy. Následne majú (každý sám za seba) sformulovať (pôstne) predsavzatie: čo potrebujem zanechať, zmeniť, čoho som ochotný sa zrieknuť. Svoje predsavzatie si každý žiak napíše k obrázku vody. Následne žiak hľadá svoju odpoveď na otázku, akým dobrým skutkom by sa chcel priblížiť k Bohu. Svoju odpoveď napíše na príslušné miesto v pracovnom liste k obrázku holubice. Odporúčame, aby učiteľ na nasledujúcej hodine (aj priebežne, najmä počas pôstneho obdobia) so žiakmi reflektoval plnenie tejto úlohy, aby bol žiak neustále motivovaný k sebareflexii, k premýšľaniu o svojej duchovnej formácii (prostredníctvom náboženských obsahov – v tomto prípade podľa vzoru Jána Krstiteľa a Ježiša).

9 Povolanie Abraháma

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	šiesty ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	1.3 Láska Boha k vyvolenému národu

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma postavu Abraháma ako vzor viery, modlitby, trpezlivosti a nasledovania Boha
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh o povolani Abraháma, jeho putovaní, narodení Izáka a nasledovaní Boha a vie primerane interpretovať jeho obsah
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak je schopný vysvetliť, prečo je Abrahám vzorom viery a modlitby, v čom sa v ňom ako kresťania môžeme inšpirovať
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak sa rozhoduje zaujať postoj dôvery voči Bohu a počúvať jeho hlas
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak uplatňuje nadobudnuté hodnoty vo svojom osobnom živote, usiluje sa dôverovať Bohu v každej situácii a hľadá možnosti, ako počúvať jeho hlas aj v dnešnej dobe

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivačná aktivita, motivačný rozhovor, vysvetľovanie, práca s mapou, práca s pracovným listom
Pomôcky:	počítač, projektor, prezentácia, pracovný list, list s pozvánkou pre žiakov

Motivačná fáza

Vyučovaciu hodinu odporúčame začať motivačnou aktivitou. Učiteľ žiakom rozdá list so šokujúcim špeciálnym povolaním (v prílohe). Ich úlohou je prečítať si ho a vyjadriť sa, ako by na takéto pozvanie zareagovali. Text pozvania:

Milý priateľ / milá priateľka _____!

Týmto listom Ťa povolávam na výnimočnú a dôležitú misiu!

Je potrebné, aby si si ihneď zbalil všetku nevyhnutnú batožinu, odišiel zo školy, rozlúčil sa s kamarátmi a zajtra večer nasadol na lietadlo z Viedne do Afriky. Čaká Ťa tam dôležitá práca

na dobu neurčitú, preto sa tam musíš natrvalo presťahovať. Sľubujem Ti, že keď ma budeš počúvať a poslúchať moje pokyny, zažiješ tam výnimočné veci a spoznáš život, o akom sa Ti ani nesnívalo. Založíš si tam rodinu a budeš bývať na nádhernom mieste, kde je vždy nádherné počasie. Budeš veľmi úspešný a spokojný a postarám sa, aby si prekonal všetky problémy, ktoré Ťa môžu stretnúť.

Netrpezlivo Ťa očakávam a teším sa na Tvoj príchod.

Tvoj Boh

Učiteľ nechá žiakov otvoriť (rozbaľiť si) list, v tichosti si ho prečítať a pozoruje reakcie žiakov. Potom začne klásť otázky:

Čo povieť na túto pozvánku? Ako by ste na ňu odpovedali? Pôjdete zajtra do Afriky? Prečo (nie)? Veríte tomu, že sa splní, čo je v liste prisľúbené? Za akých podmienok by ste prijali takéto pozvanie? Čo by muselo byť inak? Akému človeku by ste verili, že hovorí pravdu a poslúchli by ste ho, aj keby od vás chcel niečo takéto ťažké?

Expozičná fáza

Rozhovorom so žiakmi k motivačnej aktivite možno postupne prejsť do fázy expozície, kedy učiteľ (s pomocou prezentácie) vysvetlí žiakom kľúčový obsah témy.

Takúto podobnú pozvánku dostal aj jeden dôležitý človek, o ktorom si dnes budeme rozprávať. Žil veľmi dávno v Mezopotámii v jednom z prvých veľkých miest, ktoré na svete vznikli – uhádnete jeho meno? Učiteľ žiakom ako pomôcku ukáže prvú snímku prezentácie, čím žiakov dovedie k očakávanej odpovedi, že kľúčovou témou hodiny bude biblická postava Abraháma. Učiteľ vyzve žiakov, aby povedali, čo všetko o Abrahámovi už vedia. Následne (s pomocou prezentácie) doplní informácie o Abrahámovi. Ešte predtým však rozdá žiakom pracovný list (v prílohe) k tejto téme a popri vysvetľovaní učiteľa žiaci riešia prvú úlohu – zakresľujú do mapy miesta, ktoré sú spojené so životom Abraháma.

Narodil sa v starovekom mezopotámskom meste Ur. Mezopotámia bola medzi dôležitými riekami Eufrat a Tigris. Ešte keď bol mladý, jeho otec vzal celú ich rodinu a presťahovali sa do mesta Cháran (všetko zakresľujeme do mapy v pracovnom liste).

V Chárane býval Abrahám so svojou manželkou Sárrou a synovcom Lotom. Živili sa ako pastieri dobytka, boli zvyknutí bývať v stanoch. Jedného dňa sa Abrahámovi prihovoriť Boh a dal mu povolanie. Učiteľ vyzve žiakov, aby vysvetlili, čo znamená povolanie. Rozhovor s nimi vedie tak, aby si uvedomili, že je to nejaká misia. Niečo, čo sme si nevybrali sami, ale niekto nás niekam poslal, poveril nás dôležitou úlohou. Napríklad o niektorých druhoch práce hovoríme, že to nie je zamestnanie, ale povolanie, poslanie (lekár, učiteľ, vojak). Znamená to, že by ho nemohol robiť hocikto, ale vybrali si ho ľudia, ktorí cítili, že na to majú špeciálne nadanie a majú v srdci túžbu slúžiť v takejto misii druhým – nevybrali si to sami od seba, ale nasledovali svoje talenty a túžby, ktoré v sebe objavili. Tak to bolo aj s Abrahámom – začul Božie volanie – a odpovedal naň.

Ako môžeme počuť Boží hlas?

S cieľom nájsť odpoveď na túto otázku možno so žiakmi realizovať krátka aktivitu s počúvaním. Úlohou žiakov je povedať, čo všetko práve počujú. Po chvíli ich učiteľ vyzve, aby skúsili byť úplne ticho (na asi 20 sekúnd). Potom sa ich opäť spýta, čo počuli tentokrát

(predpokladáme, že ako odpovede uvedú oveľa jemnejšie zvuky). Učiteľ poukáže na to, že aj na počúvanie Boha je potrebné stíšenie a citlivé počúvanie svojho vnútra.

Abrahám vedel dobre počúvať, a preto započul Boží hlas a jeho volanie. Čo povedal Boh Abrahámovi (čítanie biblického textu Gn 12, 1–3)? *Tu Pán povedal Abramovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu do krajiny, ktorú ti ukážem. Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa a preslávim tvoje meno a ty budeš požehnaním. Požehnám tých, čo ťa budú žehnať, a preklajem tých, čo ťa budú preklínať! V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme!”*

Čo urobil Abrahám – poslúchol a odišiel. Aký mal postoj voči Bohu, keď ho takto poslúchol, uveril mu a nepochyboval, že splní sľub? (Očakávaná odpoveď – dôveroval) – aj napriek tomu, že nemal žiadny dôkaz, mal len prisľúbenie. Žiaci si zaznačia do mapy ďalší úsek – putovanie púšťou, so všetkými stádami, veľká karavána, kočovanie z miesta na miesto, dlho to trvalo. Boh mu ukázal krajinu Kanán. Ale v časoch, keď tam Abrahám prišiel, bola obývaná rôznymi inými národmi. Putoval po nej z miesta na miesto a vždy na tom mieste postavil Bohu oltár a priniesol obeť. Abrahám zažíval počas putovania aj v Kanáne rôzne nebezpečenstvá. Napríklad prišiel na krajinu hlad a on musel s celou rodinou odísť do Egypta, aby prežili a báť sa prezradiť, že Sára je jeho žena, aby mu ju nevzali. Inokedy bol nútený bojovať v nebezpečných bitkách proti agresívnym panovníkom, ktorí v Kanáne bývali. Po istom čase sa jeho stáda a stáda jeho synovca Lota tak rozrástli, že dochádzalo ku konfliktom a museli sa odsťahovať každý do iného mesta. No počas toho všetkého Abrahám stále počúval Boha, ktorý ho uistoval, že sa oňho postará, jeho sľuby stále platia a v správnom čase ich všetky splní.

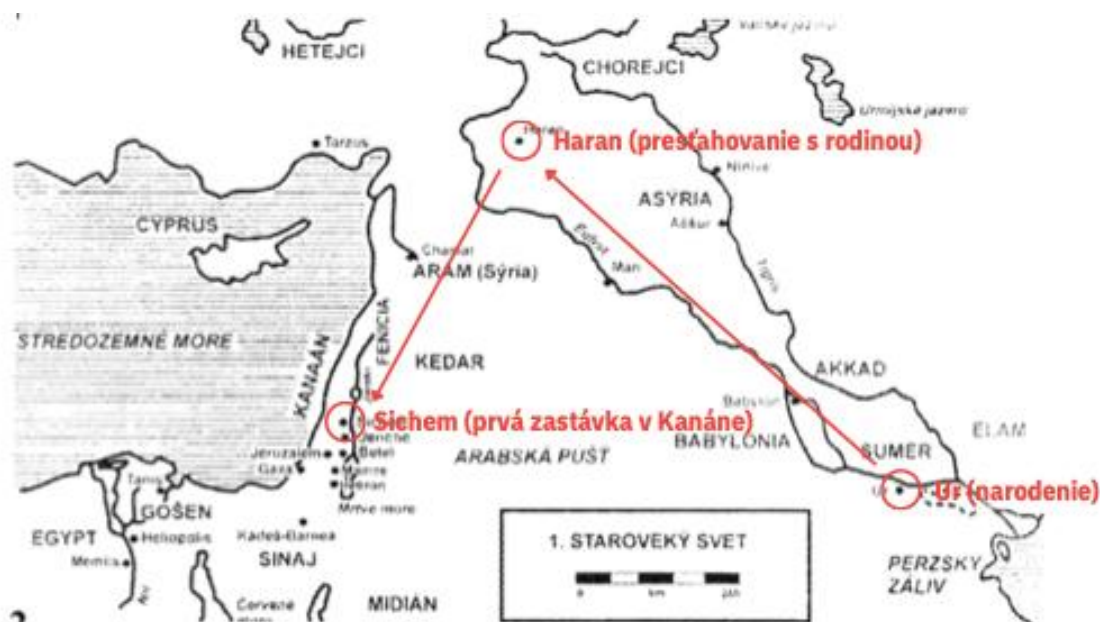
Abrahám Bohu v tom všetkom dôveroval, ale jedna vec ho veľmi trápila. Bol smutný, že nemá žiadne deti – čakal už veľa rokov a on aj jeho žena boli veľmi starí. Boh to videl a jednej noci sa mu znova zjavil, aby s ním uzavrel zmluvu a dal mu prisľúbenia. Urobil to výnimočným spôsobom – zjavil sa v noci ako dymiaci pec a horiaca pochodeň. Povedal mu: že mu dá toľko potomkov, koľko je hviezd na nebi a že celú tú krásnu úrodnú zem Kanán raz budú vlastníť jeho potomkovia (čítanie biblického textu Gn 15, 5–6; 18).

Výviedol ho von a povedal mu: „Pozri na nebo a spočítaj hviezdy, ak môžeš!” A uistil ho: „Také bude tvoje potomstvo!” Abram uveril Bohu a to sa mu počítalo za spravodlivosť. V ten deň Pán uzavrel s Abramom zmluvu a povedal: „Tvojmu potomstvu dám túto krajinu od Egyptskej rieky až po veľkú rieku Eufrat.

Čo myslíte že sa stalo potom? – narodil sa mu syn Izák. Ale musel naňho ešte dlho čakať, až kým mal 99 rokov.

Splnilo sa prisľúbenie, že sa z neho stane veľký národ? Aký národ sa z Abraháma stal? (Očakávaná odpoveď: Izrael.) Zmluva medzi Abrahámom a Bohom – on bude jeho Bohom, urobí z neho veľký národ, ktorému daruje úrodnú krajinu Kanán a bude sa o nich starať.

V závere tejto fázy vyučovacej hodiny budú mať žiaci zakreslené v mape kľúčové miesta spojené so životom Abraháma.

Fixačná fáza

V tejto fáze vyučovacej hodiny žiaci (samostatne, v skupinách alebo spoločne) lúštia tajničku. Na základe otázok v tajničke si žiaci zopakujú osvojený obsah učiva. Po správnom vylúštení tajničky sa dozvedia, akým ďalším slovom možno povedať, že Abrahám je praotec Izraelského národa. Žiakov treba upozorniť na to, že CH je v tajničke považované za jedno písmeno (vpisuje sa do jedného okienka). Správna odpoveď: PATRIARCHA

Správne riešenie tajničky:

		E	G	Y	P	T		
				H	A	R	A	N
			L	O	T			
			S	Á	R	A		
					I	Z	Á	K
				K	A	N	Á	N
		E	U	F	R	A	T	
	T	E	R	A	CH			
P	O	V	O	L	A	N	I	E

Aplikačná fáza

Vyučovaciu hodinu možno ukončiť krátkym rozhovorom so žiakmi, v rámci ktorého učiteľ spolu s nimi hľadá odpoveď na otázku: *Ako k nám dnes hovorí Boh? Kde všade môžeme počuť jeho hlas?* Žiaci môžu spontánne odpovedať, no vhodné je nechať im túto úlohu na rozmýšľanie do nasledujúcej vyučovacej hodiny a následne vyhodnotiť ich odpovede a aplikovať tak príbeh Abraháma do dnešnej doby.

10 Obeta Ježiša – zmysel obety

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	šiesty ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	3.4 Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Pána Ježiša

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak si uvedomuje podstatu a význam Ježišovej obety na kríži, ktorú za nás podstúpil
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná, ako prebiehala Ježišova smrť, miesto a čas, v ktorom sa odohrala, a je schopný interpretovať túto tému podľa tajomstiev bolestného ruženca
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak dokáže vysvetliť, prečo bola Ježišova smrť pre nás potrebná, vie prerozprávať a primerane interpretovať základné udalosti Veľkého piatku
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak sa dokáže identifikovať s postavami, ktoré prežívali s Ježišom krížovú cestu a zaujať osobný postoj k tomu, ako (on sám za seba) odpovie na jeho lásku
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak v konkrétnych situáciách osobného života koná skutky milosrdenstva a súcitu voči trpiacim, usiluje sa o duchovné prežívanie slávenia veľkonočných udalostí

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivácia prostredníctvom filmu, rozhovor, vysvetľovanie, práca s pracovným listom, vcítanie (identifikovanie) sa
Pomôcky:	videoukážka, počítač, projektor, reproduktory, pracovný list, papierové guľôčky s tajomstvami ruženca

Motivačná fáza

Motivačnú fázu vyučovacej hodiny možno pri tejto téme začať krátkou ukážkou z filmu Narnia – Lev šatník a čarodejnica (film je potrebné zaobstarať si vopred). Scéna zobrazuje obeť kráľa

Narnie – leva Aslana, za Edmunda. Zlá kráľovná si žiadala jeho smrť, pretože zradil priateľov a zákon si za to vyžadoval smrť. Aslan sa ponúkol dobrovoľne obetovať namiesto neho.

Na základe obrazov v tejto scénke dá učiteľ žiakom príležitosť „objaviť“ tému vyučovacej hodiny. Následne učiteľ vedie so žiakmi krátky motivačný rozhovor k téme filmu, v rámci ktorého im vysvetlí súvis témy s Ježišovou obetou za hriechy sveta (aj v kontexte prvotného hriechu). Týmto rozhovorom učiteľ so žiakmi plynule prejde do expozičnej fázy vyučovacej hodiny.

Expozičná fáza

Expozičná fáza vyučovacej hodiny v rámci tejto témy zahŕňa dve hlavné aktivity. Prvou z nich je reflexia filmu, rozhovor učiteľa so žiakmi, pričom sa v rámci hľadania odpovedí na otázky k filmu nachádzajú paralely k obete Ježiša Krista za nás všetkých.

Čo bolo hlavnou myšlienkou príbehu? – Aslan zomrel za Edmunda. (Ježiš zomrel za nás.)

Kto bol Edmund a čo urobil? – jeden zo súrodencov, zradil Aslana a celú Narniu tým, že sa spojil s čarodejnicou a poskytol jej informácie, ktoré mohli Narnii ublížiť. (Hriech prvých ľudí v raji a potom hriech každého z nás.)

Ako sa cítil Edmund? Ľutoval to, pretože čarodejnica ho oklamala, neuvedomil si, že jeho konanie bude tak nebezpečné. Sám však od nej nedokázal ujsť, aby to napravil. (Klamstvo, ktorým satan zvedol Evu, ľútosť prvých ľudí a nešťastie, ktoré ich postihlo – neschopnosť vrátiť to späť. Následok – dedičný hriech a naša náklonnosť k zlému.)

Prečo bolo potrebné, aby Edmund/Aslan zomrel, keď mu už Aslan odpustil? Čarodejnica poukázala na to, že zákony Narnie vyžadujú, aby zradca zaplatil životom za svoj čin a nemožno ich obísť, lebo tvoria piliere, vďaka ktorým Narnia funguje. (Aj napriek Božiemu milosrdenstvu a odpusteniu bola obeta potrebná, pretože hriech mal reálne následky, dlh, ktorý bolo treba splatiť. Ako keď zničíte niečo veľmi cenné, čo treba zaplatiť, zbúrate most a treba ho opraviť – tak musel zaplatiť Ježiš, vybudovať nový most, ktorý nás spojí s Bohom.)

Aslan = Ježiš. On jediný bol čistý, nevinný, mohol byť obetovaný – splatiť dlh, zomrieť a vstať z mŕtvych.

Čarodejnica = satan. Myslel si, že zvíťazil, ale prehral – nevedela, že vstane z mŕtvych.

Čo mu čarodejnica hovorila pred smrťou, aby mu ublížila? (Že to bolo zbytočné, že všetkých aj tak zničí.) *Mala pravdu?* Áno aj nie. O tom, či bola preňho Ježišova obeta zbytočná alebo nie, rozhodne každý človek sám. Ježiš vedel, že niektorým to bude jedno, že pohrdnú jeho láskou, nebudú mať záujem prijať večný život. A on ich k tomu neprinúti, pretože nám dal slobodu. No po celý život až do posledného okamihu máme šancu zmeniť svoje rozhodnutie a prijať (alebo odmietnuť Ježiša).

Druhou hlavnou aktivitou expozičnej fázy vyučovacej hodiny je práca s priloženým pracovným listom k téme – meditácia (rozjímanie) nad udalosťami Veľkého piatku prostredníctvom tajomstiev posvätného ruženca. Učiteľ žiakom rozdá pripravený pracovný list a vyzve ich na spoločné zamyslenie sa nad udalosťami utrpenia Ježiša spolu s Pannou Máriou – jeho matkou. Žiaci sa v tejto časti vyučovacej hodiny majú vcítiť (identifikovať) s udalosťami, pri každom tajomstve uvažovať o vlastnom živote a klásť si otázky zamerané na sebareflexiu – kedy sa ja

tak správam, že spôsobujem Ježišovi/iným tieto rany, alebo v akej situácii sa mu môžem priblížiť.

Ako asociáciu s modlitbou posvätného ruženca učiteľ vopred pripraví pre žiakov päť papierových guľôčok (ako desiatky), v ich vnútri bude napísané tajomstvo – žiak, ktorý guľôčku dostane, pôjde tajomstvo napísať na tabuľu.

Učiteľ každú z tém (tajomstiev) znázorní na tabuľu kresbou – symbolom, žiaci k nim môžu dopisovať svoje postrehy.

1. Potenie krvou (Ježiš, ktorý sa pre nás krvou potil):

Sprievodný text:

Všetko sa začalo už na Zelený štvrtok v Getsemanskej záhrade. Ježiš presne vedel, čo ho čaká, akou smrťou zomrie a aké to bude ťažké. Prežíval veľkú úzkosť a modlil sa k Otcovi, aby ho od toho uchránil – zároveň poslušne súhlasil, že prijme jeho vôľu. V akých situáciách ty prežívaš úzkosť a strach a potrebuješ odvahu, aby si pred nimi necúvol? (Možné očakávané odpovede: zajatie, vypočúvanie, krivé obvinenia a svedectvá)

2. Bičovanie (Ježiš, ktorý bol pre nás bičovaný):

Sprievodný text:

Pilát vypočúval Ježiša a nemohol na ňom nájsť žiadnu vinu. Rozhnevaný dav sa však stále dožadoval toho, aby ho potrestal. Preto dal Ježiša zbičovať – myslel si, že keď ho aspoň takto potrestá, možno to bude Židom stačiť a dajú mu pokoj. Vieme však, že nestačilo a aj tak ho potom pod tlakom davu odsúdil na smrť. Pilát nemal dosť odvahy zastat' sa nevinného a ustúpil ľuďom, ktorí mu chceli bezdôvodne ublížiť. Myslel si, že malý ústupok situáciu upokojí, ale ešte ju zhoršil. Ježiš preto trpel ešte omnoho viac. Kedy sa ja takto správam? Keď ignorujem, že sa deje niečo nespravodlivé, alebo predtým ustupujem a hovorím si, že to ešte nie je príliš vážne. Ale keď sa zlu nepostavím na odpor hneď, nezastanem sa druhého na začiatku, potom bude zbytočne trpieť ďalej. Povedz nejakú konkrétnu situáciu zo života, keď je/bolo potrebné zastat' sa druhého, s ktorým sa zaobchádzalo nespravodlivo.

3. Korunovanie trní (Ježiš, ktorý bol pre nás trní korunovaný):

Sprievodný text:

Keď bol Ježiš zbičovaný, vojaci sa mu začali posmievat'. Hrali sa na to, že je kráľ – obliekli mu červený plášť, uplietli z trnia korunu a dali mu ju na hlavu, bili ho, posmešne si pred ním kľakali a pľuli naňho. Ako sa cíti človek, ktorému sa niekto posmieva? (Možná očakávaná odpoveď: ponížený.) Akú vlastnosť má človek, ktorý to dokáže v tichosti znášať a nereagovať hnevom a odplatou? (Možná očakávaná odpoveď: pokorný.) Aký je človek, ktorý sa k druhému takto správa, ponízuje ho? (Možná očakávaná odpoveď: pyšný, namyslený, povýšenecký. Napíš, z akých dôvodov sa niekto druhému vysmieva, správa povýšenecky.

4. Nesenie kríža (Ježiš, ktorý pre nás kríž niesol):

Sprievodný text:

Ježišov kríž vyzeral pravdepodobne tak, že mu na ramená položili obrovské hrubé brvno a musel s ním kráčať do kopca. Predstav si, aký bol vyčerpaný. Napriek tomu neodmietol. Vieme, že pod ním viackrát spadol a mohol zostať ležať a presvedčiť ostatných o tom, že už nevládze, možno by dosiahol to, že by sa jeho utrpenie skrátilo,

možno by ho vojaci vzali a sami odtiahli na kalváriu, aby nezomrel na ceste. On to však neurobil, neuľahčil si to – bol vytrvalý a poctivý. (Možný príklad zo skúsenosti žiakov: nepodvádzať pri písomke.) Čo ešte vieme o tejto ceste, pomohol mu niekto? (Možná očakávaná odpoveď: Šimon z Cyrény, Veronika.) V akých ťažkých a namáhavých situáciách potrebujeme byť vytrvalí, aby sme sa nevzdali? V akých situáciách môžem druhým pomôcť?

5. Ukrižovanie (Ježiš, ktorý bol pre nás ukrižovaný):

Najhorší a najpotupnejší spôsob smrti v tej dobe. Ľudia, ktorí takýmto spôsobom zomreli, boli najhorší zločinci, ktorými všetci pohŕdali. Čo urobili Aslanovi predtým, než ho zabili? Ostrihali mu hrivu. Bol to znak poníženia, ona bola symbolom jeho kráľovskej majestátnosti. Čo vzali Ježišovi pred ukrižovaním? (Možná očakávaná odpoveď: šaty – znak ľudskej dôstojnosti.) Vrchol Ježišovej obety – všetkého sa vzdal. Čoho sa môžem vzdať ja, obetovať to, aby som pomohol mojim blízkym?

Ako sa volalo miesto, kde Ježiš zomrel? Golgota (lebka) – skalnatý kopec za mestom. Ukrižovali ho o dvanástej, zomrel o tretej. Bola to hodina, kedy sa v chráme zabíjali baránky. Čo sa stalo, keď Pán Ježiš zomrel? (Možná očakávaná odpoveď: zemetrasenie, otvorenie hrobov, oživenie mŕtvych, roztrhnutie chrámovej opony.)

Fixačná fáza

Aktivita v pracovnom liste:

Rozšifrovať zázračné a symbolické javy, ktoré sprevádzali Ježišovu smrť. (Tma, zemetrasenie, prebudenie mŕtvych, roztrhnutie chrámovej opony).

Aplikačná fáza

V rámci aplikačnej fázy hodiny sa učiteľ spolu so žiakmi môže tematicky vrátiť k úvodnému motivačnému filmu a zamerať sa na postavy Lucy a Suzan – byť ako ženy pod krížom, ktoré Pána Ježiša neopustili – stáť pri našich blízkych, ktorí trpia. Vychádzajúc z filmových postáv možno žiakom zdôrazniť paralelu – film – Ježišova obeta – môj život. Zároveň treba upriamiť pozornosť na prejavovanie súcitu voči trpiacim (možno si dať aj predsavzatie na vykonanie nejakého konkrétneho skutku).

Zároveň je potrebné zdôrazniť žiakom zmysel obety. V súvislosti s filmom možno uvažovať nad tým, čo hovorila čarodejnica Aslanovi – bola jeho obeta zbytočná? Paralela s Ježišom – mohla by byť Ježišova obeta zbytočná? (Odpovede žiakov treba smerovať k slobode každého človeka – každý, kto Ježišovu obetu odmietne, robí ju zbytočnou – sme slobodní, môžeme sa sami rozhodnúť.) Ježiš však za nás zomrel z lásky a obetoval sa za naše hriechy. Záleží od nášho vlastného rozhodnutia, či mu túto lásku opätujeme...

11 Ako vznikla Cirkev

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	siedmy ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	3.1 Cirkev vedie Duch Svätý

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma Cirkev ako spoločenstvo, ktoré založil Ježiš Kristus a je nevyhnutné pre prežívanie viery
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná základné pravdy o tom, ako a na akom princípe vznikla a fungovala prvá cirkev
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak je schopný vysvetliť, prečo je Cirkev nevyhnutná pre prežívanie viery, vie vyjadriť svoj názor na jej pozitíva i nedostatky
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak si na základe osvojených vedomostí vytvára (resp. koriguje svoj doterajší) vlastný postoj k Cirkvi a jej dôležitosti
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak v konaní konkrétnych skutkov prakticky prezentuje (žije) svoj postoj k Cirkvi

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	motivácia prostredníctvom filmu, rozhovor, diskusia, vysvetľovanie, čítanie biblického textu
Pomôcky:	počítač, projektor, videoukážka, prezentácia, biblické texty

Motivačná fáza

Motivačnú fázu vyučovacej hodiny možno pri tejto téme začať krátkou ukážkou z filmu Chosen, ktorý je voľne dostupný (<https://watch.thechosen.tv/video/184683594341>) – Ježiš stoluje v dome mýtnika Matúša s ďalšími priateľmi a farizeji mu to vyčítajú. Následne učiteľ so žiakmi prejde k reflexii videoukážky prostredníctvom nasledujúcich otázok:

Pozná niekto z vás tento seriál? Vedeli by ste pomenovať postavy a kontext, v akom sa táto scéna odohrala?

Na začiatku ukážky, pri scéne večere, aká tam vládla atmosféra? Predstavte si, že by ste tam boli tiež, ako by ste sa cítili? (Možné očakávané odpovede: príjemne, uvoľnene, priateľsky.)

S čím mali problém farizeji? (Očakávaná odpoveď: že Ježiš stoluje s hriešnikmi). Na tomto mieste učiteľ spolu so žiakmi vymenujú postavy z filmovej ukážky (Matúš, Magdaléna, pravdepodobne ďalší „underground“ ľudia). Dôležité je poukázať na skutočnosť, že Ježišovi ich prítomnosť vôbec neprekážala, naopak, Ježiš sa stretával s každým človekom a obzvlášť s hriešnikmi.

Expozičná fáza

V rámci tejto fázy vyučovacej hodiny sa žiaci s pomocou učiteľa a priloženej prezentácie oboznámia s obsahom témy. Učiteľ vedie rozhovor so žiakmi, v rámci ktorého sa žiaci oboznamujú s témou. Jednotlivé aspekty (charakteristické znaky Cirkvi) sú vždy doplnené príslušným biblickým textom, ktorý žiaci prečítajú a spolu s učiteľom reflektujú.

Takéto spoločné stolovanie je obrazom toho, čo je to Cirkev a čo je jej podstatou. Je v ňom vystihnutých niekoľko základných pravd o charaktere spoločenstva, ktoré Ježiš založil – postupne si budeme na úryvkoch zo Svätého písma ukazovať, ako vznikla a o čo v nej ide.

Snímka 2:

Čo je to Cirkev? Spoločenstvo všetkých kresťanov - ľudí, ktorí sú pokrstení vo viere v Svätú Trojicu (katolícka, evanjelická...) Hovoríme, že je to mystické telo Ježiša Krista – teda jeho sprítomnenie na tejto zemi (my sme telo a on je hlavou).

Ako a kedy vznikla Cirkev? Založil ju Ježiš Kristus – prirodzene sa sformovala zo spoločenstva ľudí, ktorí ho nasledovali a ktorým ukázal princípy, v akých majú fungovať. Kto tvoril toto prvé spoločenstvo? (Apoštoli, učenici, ženy, Panna Mária...)

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

Potom chodil po mestách a dedinách, kázal a hlásal evanjelium o Božom kráľovstve a s ním Dvanásti a niektoré ženy, ktoré uzdravil od zlých duchov a z chorôb: Mária, zvaná Magdaléna, z ktorej vyšlo sedem zlých duchov, Jana, žena Herodesovho správcu Chúzu, Zuzana a mnohé iné, ktoré im vypomáhali zo svojich prostriedkov. (Lk 8, 1–3)

Snímka 3:

Na akom princípe postavil Ježiš Cirkev? Ježiš sa rozhodol postaviť Cirkev na princípe autority – vybral jej prvého vodcu (zástupca Ježiša na zemi) a odovzdal apoštolom právomoc rozhodovať v jeho mene. Za prvého pápeža si vybral Petra (nazval ho skala symbolicky, aby poukázal, že si ho vybral za pevný základ, z ktorého sa stavba nezrúti. Kľúče – symbol právomoci rozhodovať v jeho autorite, ktorú bude Boh akceptovať)

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

Ježiš mu povedal: „Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. A ja ti hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi.“ (Mt 16, 17 – 19).

Keď sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?“ Odpovedal mu: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje baránky.“ Opýtal sa ho aj druhý raz: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ On mu odpovedal: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ Pýtal sa ho tretí raz: „Šimon, syn

Jánov, máš ma rád?" Petra zarmútilo, že sa ho tretí raz spýtal: „Máš ma rád?", a povedal mu: „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád." Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ (Jn 21, 15 – 18)

Snímka 4:

Akí boli teda ľudia, ktorí tvorili Cirkev? Ježiš už od samého začiatku okolo seba zhromažďoval nielen poctivých a bezúhonných Židov, ale ľudí s rôznymi slabosťami a pochybnou minulosťou – hriešnikov. Dokonca aj u apoštolov, ešte skôr než im záväzne zveril misiu, sa prejavili viaceré zlyhania a nedostatky (žiaci môžu povedať aké – napr. Petrovo zapretie, neveriaci Tomáš a pod.), no Ježiš svoj úmysel aj tak nezmenil – ustanovil ich za authority napriek týmto ich nedokonalostiam.

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

Lévi mu urobil vo svojom dome veľkú hostinu. A bol tam veľký zástup mýtnikov a iných, ktorí s nimi stolovali. Farizeji a ich zákonníci šomrali a hovorili jeho učeníkom: „Prečo jete a pijete s mýtnikmi a hriešnikmi?" Odpovedal im Ježiš: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali." (Lk 5, 29 – 32)

Učiteľ môže na tomto meste so žiakmi charakterizovať postavy, ktoré sú ako príklady uvedené v prezentácii:

- Peter – považoval sa za veľmi horlivého, sľuboval, že by za Ježiša položil aj život, no keď prišla konfrontácia, zaprel, že ho vôbec pozná. Aj inokedy sa nechal premôcť strachom (kráčanie po vode).
- Jakub a Ján – boli veľmi prchkí a ctižiadostiví. Keď napríklad zažili v samaritánskych mestách neprijatie, žiadali Ježiša, aby na ne mohli zoslať síru a oheň, aby ich za trest zničil. Keď už išli s Ježišom do Jeruzalema pred ukrižovaním, chceli si „rezervovať najlepšie miesto v Božom kráľovstve", žiadali Ježiša, aby im sľúbil, že budú sedieť po jeho pravici a ľavici – ostatní sa preto na nich nahnevali.
- Matúš – mýtnik – znamenalo to, že bol akoby kolaborantom s nepriateľmi, utláčateľmi Rimanmi – pracoval pre nich, vďaka čomu sa mal dobre a jeho prácou bolo zdierať vlastný ľud.
- Magdaléna – kedysi bola posadnutá a pravdepodobne bola aj ženou pochybných mravov.

Snímka 5:

Aké poslanie zveril Ježiš Cirkvi? Po svojom zmŕtvychvstaní dal Ježiš Kristus učeníkom misiu, aby rozširovali jeho učenie, krstili ľudí a robili ich novými členmi Cirkvi. Zároveň potvrdzuje svoju prítomnosť v spoločenstve.

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

Jedenásti učeníci odišli do Galiley na vrch, kam im Ježiš rozkázal. Keď ho uvideli, klaňali sa mu, no niektorí pochybovali. Ježiš pristúpil k nim a povedal im: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." (Mt 28, 16 – 20)

Pri reflexii tohto úryvku biblického textu treba žiakov upozorniť na slovesá (chod'te, učte, krstite, naučte) motivujúce k činnosti, k aktivite. Ježiš vyzýva k tomu, aby bola Cirkev aktívna, nie pasívna.

Snímka 6:

Ako vyzerala prvá Cirkev? Po Ježišovom zmŕtvychvstaní sa celá komunita jeho učeníkov zdržiavala spolu v Jeruzaleme. Až na Turíce, desať dní po nanebovstúpení, keď na nich zostúpil Duch Svätý, dostali konečne silu a odvahu začať ohlasovať evanjelium a získavať nových členov Cirkvi. Tak sa najprv rozšírila komunita veriacich v Jeruzaleme. Tam ich čoskoro začali židia prenasledovať - vďaka čomu odišli aj do rôznych iných miest a tak postupne vznikali nové cirkevné komunity v rôznych mestách. Všetky však boli v kontakte s apoštolmi a fungovali rovnakým spôsobom.

O tom, ako žili prví kresťania, sa dozvedáme zo Skutkov apoštolov. Sväté písmo nám ponúka obraz prvých cirkevných komunít (bratské spoločenstvo, spoločný majetok, zhromaždenia na lámaní chleba, láska).

Príslušný úryvok zo Svätého písma, na základe ktorého si žiaci vypíšu charakteristické znaky (črty) prvotnej Cirkvi (kresťania boli štedrí, vzájomne si pomáhali, zdieľali majetok, vytrvalo a pravidelne sa stretávali – jadro lámanie chleba (sv. omša), každodenná modlitba, radosť, obľúbenosť u ľudí, jednota, odvaha):

Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách. Všetkých sa zmocňovala bázeň; prostredníctvom apoštolov sa dialo množstvo divov a znamení. Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. Deň čo deň svorne zotrvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu. A Pán každý deň rozmnožoval tých, čo mali byť spasení. (Sk 2, 42–47)

Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu. A nik z nich nehovoril, že niečo z toho, čo mal, je jeho, ale všetko mali spoločné. Apoštoli veľkou silou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť, veď medzi nimi nebolo núdzneho, lebo všetci, čo mali polia alebo domy, predávali ich, a čo za ne utŕžili, prinášali a kladli apoštolom k nohám, a rozdeľovalo sa každému podľa toho, kto ako potreboval. (Sk 4, 32–35)

Snímka 7:

Teologické vysvetlenie: Cirkev je Kristovo mystické telo, Ježiš je jeho hlavou (neviditeľnou). Na zemi je zástupcom Krista pápež, ktorému on zveril svoju autoritu, dal mu kompetenciu robiť v jeho mene rozhodnutia (čo rozviažete na zemi, komu odpustíte hriechy). Vrcholom spoločného života je Eucharistia – spoločné stolovanie.

Cirkev je svätá, lebo jej hlavou je Kristus, je jeho mystickým telom a on ju posväcuje – zároveň je hriešna, lebo ju tvoria hriešni ľudia (dôvod, prečo je v nej toľko chýb) – príklad apoštolov a učeníkov = Ježiš vedel, akí sú slabí a hriešni, veľakrát sa o tom presvedčil (vyššie uvedené príklady postáv – Ján a Jakub boli ctižiadostiví, Peter zaprel, jeho konflikt s Pavlom...), no napriek tomu trval na tom, že si ich vyvolil, neodvolal autoritu, ktorú im dal.

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. Telo nie je jeden úd, ale mnoho údov. A keby noha povedala: „Nie som ruka, nepatrím k telu," tým ešte neprestáva patriť k telu. A keby povedalo ucho: „Nie som oko, nepatrím k telu," tým ešte neprestáva patriť k telu. (1 Kor 12, 12–16)

Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy. (1 Kor 12, 26–27)

Fixačná fáza

V rámci fixačnej fázy vyučovacej hodiny učiteľ spolu so žiakmi pomocou nasledujúcej snímky prezentácie zhrnie najdôležitejšie atribúty Cirkvi.

Snímka 8:

Prečo je nevyhnutné byť v Cirkvi / nemožné vyznávať vieru len individuálne?

Ježiš nám svojím spôsobom života a učením ukázal, že túži, aby sme vytvárali spoločenstvo, to bolo prirodzenou súčasťou jeho náuky. Dosvedčuje to aj Ježišov spôsob života: spoločenstvo apoštolov, žien, ktoré sa okolo neho vytvorilo, s cieľom žiť vzájomne lásku ako bratia a sestry (vyššie spomínaný obraz tela z Pavlovho listu). Napodobňujeme svätú Trojicu – Boh vo svojej podstate je spoločenstvom. Boh sa v podstate stotožňuje s Cirkvou, spoločenstvo je miesto, kde je prítomný.

Príslušný úryvok zo Svätého písma:

„A zasa vám hovorím: Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyselne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi." (Mt 18, 19–20)

Bez Cirkvi by sme nemali spoločenstvo vo viere ani sviatosti, v podstate by sme nemali prostriedky milosti na nasledovanie Ježiša a život s ním.

V rámci diskusie, ktorú so žiakmi navrhujeme realizovať v tejto fáze vyučovacej hodiny, majú žiaci na základe osvojených vedomostí formulovať svoj postoj k Cirkvi. Pomôckou pre nich môžu byť nasledujúce otázky (súčasť prezentácie, snímka 9):

- *Ako vyzerala prvotná Cirkev? Ako sa ti páči táto predstava? Chcel by si žiť v takej komunite?*
- *Je podľa teba dôležité patriť do Cirkvi, byť jej súčasťou – či je lepšie prežívať vieru výlučne osobne a sám?*
- *Čo by si na Cirkvi zlepšil, čo ti prekáža?*
- *Čo by si na Cirkvi ocenil. Čím je výnimočná oproti iným spoločenstvám?*

V prípade dostatočného časového priestoru môžu žiaci diskutovať na tieto otázky v menších skupinách a následne prezentovať výsledky svojich diskusií v triede. Dôležité však je, aby naozaj išlo o diskusiu, teda, aby žiaci argumentovali, zdôvodňovali svoj postoj, prípadne navrhovali možné riešenia a pod. Na základe toho totiž učiteľ môže žiakom pomáhať formovať,

modifikovať ich postoje a viesť ich k prípadnému uvažovaniu nad zmenou, modifikáciou ich doterajšieho postoja k Cirkvi a pod.

Aplikačná fáza

V rámci krátkej aplikačnej fázy vyučovacej hodiny navrhujeme, aby si každý žiak sformoval svoje vlastné predsavzatie ako odpoveď na otázku: *Ako chcem ja, svojím vlastným konaním, prezentovať Cirkev ako spoločenstvo, ako mystické telo Ježiša Krista? Ktorý zo znakov prvotnej Cirkvi sa budem usilovať čo najviac „žiť“ v mojom bežnom každodennom živote?*

Na začiatku nasledujúcej vyučovacej hodiny odporúčame, aby žiaci s učiteľom zhodnotili, do akej miery sa im toto predsavzatie podarilo splniť. Rovnako je vhodné vrátiť sa k tejto úlohe aj s odstupom času, aby žiaci pochopili, že ide o dlhodobú úlohu a na svojej duchovnej formácii musia pracovať neustále.

12 Svätý Pavol – šírenie kresťanstva

Zaradenie témy v rámci kurikula:

Ročník:	siedmy ročník
Typ školy:	základná škola
Tematický celok:	3.2 Ohlasovanie evanjelia v sile Ducha Svätého

Návrh kompetencií, ktoré možno u žiakov rozvíjať prostredníctvom témy:

Kompetencia VNÍMAŤ	žiak vníma dôležitosť postavy sv. Pavla pre fungovanie prvej Cirkvi a šírenie kresťanstva
Kompetencia POZNÁVAŤ	žiak pozná príbeh obrátenia sv. Pavla, základné informácie o jeho živote a misijnej práci, kľúčové mestá a udalosti týkajúce sa šírenia kresťanstva zo Skutkov apoštolov
Kompetencia KOMUNIKOVAŤ	žiak dokáže vysvetliť, prečo je sv. Pavol dôležitou a výnimočnou osobnosťou, vie vyjadriť svoj názor na jeho charakter, ako ho vníma na základe biblického textu
Kompetencia ROZHODNÚŤ SA	žiak sa inšpiruje misijnou horlivosťou a vytrvalosťou sv. Pavla a vytvára si osobné predsavzatie svedčiť o viere
Kompetencia NASLEDOVAŤ	žiak je v každodennom osobnom živote svedkom viery pre ľudí okolo seba

Navrhované metódy a pomôcky, ktoré možno využiť v rámci témy:

Metódy:	reflexia umeleckého obrazu, cinquain, vysvetľovanie, čítanie a reflexia biblického textu, orientácia na mape, diskusia
Pomôcky:	počítač, prezentácia, projektor, biblické texty, mapa misijných ciest

Motivačná fáza

Motivačná fáza vyučovacej hodiny k tejto téme vychádza z reflexie umeleckého obrazu. Učiteľ premietne žiakom obraz *Obrátenie svätého Pavla* od Lépiciého, ktorý je voľne dostupný (<https://artvee.com/dl/the-conversion-of-saint-paul-3/>), bez toho, aby im bližšie vysvetlil, čo znázorňuje. Žiaci dostanú určitý časový priestor (v závislosti od konkrétnej skupiny) na vnímanie obrazu (v tichosti). Potom ich učiteľ vyzve, aby na základe svojich dojmov k obrazu vytvorili jednoduchú päťveršovú báseň podľa nasledujúcej schémy (cinquain):

- 1. verš: podstatné meno – jednoslovný názov obrazu,
- 2. verš: dve prídavné mená – vlastnosti / charakter obrazu,

- 3. verš: tri slovesá – činnosti / deje, ktoré vystihujú obraz alebo pocity z neho,
- 4. verš: štyri slová – metafora (obrazné vyjadrenie), ktorá (ktorý) bude predstavovať opis obrazu,
- 5. verš: jedno slovo – názov obrazu inak – synonymum k 1. veršu.

V závislosti od veľkosti a možností skupiny možno túto aktivitu realizovať aj ako prácu žiakov vo dvojiciach či v menších skupinách (vhodný spôsob práce pre danú skupinu zvolí učiteľ). Žiaci potom prezentujú svoje básne v rámci skupiny. Učiteľ pozoruje, ako obraz pochopili, čo si myslia, že znázorňuje.

Expozičná fáza

Na začiatku tejto fázy učiteľ povie žiakom, čo (akú udalosť) znázorňuje obraz z úvodnej časti hodiny. V nadväznosti na predchádzajúce témy (vznik Cirkvi, prvotná Cirkev a pod.) učiteľ žiakom predstaví tému hodiny – osobnosť sv. Pavla, ktorý sa zaslúžil o šírenie kresťanstva v prvom storočí. Expozičná fáza k tejto téme pozostáva z troch hlavných krokov:

1. Aktivácia predchádzajúcich vedomostí žiakov k osobnosti svätého Pavla – učiteľ vyzve žiakov, aby povedali všetko, čo o ňom vedia. Tento krok možno realizovať ako spoločný brainstorming k téme alebo ako prácu vo dvojiciach či v menších skupinách.
2. Informácie o živote svätého Pavla a čítanie biblického textu o jeho obrátení – Sk 9, 1–21 (v prezentácii). Učiteľ (s pomocou prezentácie) s niekoľkými dôležitými informáciami o živote sv. Pavla. Následne spoločne prečítajú biblický text o jeho obrátení a v rámci krátkej diskusie k nemu ho reflektujú.
3. V treťom kroku expozičnej fázy vyučovacej hodiny je pozornosť upriamená na Pavlovo misijné poslanie – na jeho misijné cesty. Učiteľ (s pomocou prezentácie) oboznámi žiakov s misijnými cestami sv. Pavla.

V rámci tohto kroku navrhujeme (v prípade dostatočného časového priestoru) realizovať so žiakmi aktivitu s určovaním miest na mape a udalosťami, ktoré sa v nich stali. Učiteľ premietne žiakom mapu územia, kde Pavol misijne pôsobil, so zakrytými názvami niekoľkých miest známych zo Skutkov apoštolov. Názvy zakrytých miest sú v nesprávnom poradí napísané vedľa mapy. Ako legendu zvolí učiteľ ku každému mestu nejakú známu udalosť zo Skutkov apoštolov, ktorá sa v nich odohrala a žiaci budú hádať, v akom meste sa to asi stalo. Takto žiaci nadobudnú nové informácie o udalostiach z Pavlovho misijného pôsobenia.

Legenda k aktivite (mapa so zakrytými miestami aj správne riešenie sú súčasťou prezentácie):

1. SOLUN – z tohto mesta museli Pavol so Sílasm v noci potajme utiecť do Berey, lebo Židia ich chceli uväzniť. Z tohto mesta pochádzali aj vierozvestovia sv. Cyril a Metod.
2. FILIPY – Pavol so Sílasm tu stretli Lýdiu, predavačku purpuru, ktorá sa stala prvou kresťankou v tomto meste. Následne ich zatvorili do väzenia, ale v noci sa stal zázrak – prišlo zemetrasenie, väzňom spadli putá a dvere sa otvorili. Dozorca si preto chcel vziať život, no Pavol a Sílas mu v tom zabránili, nakoniec sa aj on dal pokrstiť.
3. TROADA – počas kázania v tomto meste došlo k nešťastiu, keď mladík Eutychus sediaci v okne zaspal a spadol z tretieho poschodia. Pavol ho následne vzkriesil. V tomto meste sa odohrala aj dojímavá rozlúčka s jeho priateľmi, keď odchádzal do Ríma a vedel, že ich už nikdy neuvidí.

4. KORINT – v tomto meste stretol Pavol manželov Akvillu a Priscillu, ktorí mu potom pomáhali v šírení evanjelia a tiež Apolla, horlivého Gréka. V tomto meste mal tiež videnie, v ktorom ho Kristus povzbudil, aby sa nebál.
5. ATÉNY – kázanie na areopágu a diskusia s gréckymi filozofmi, ktorí ho vysmiali, keď hovoril o zmŕtvychvstaní. Snažil sa im vysvetliť evanjelium cez oltár neznámemu Bohu.
6. EFEZ – odohralo sa tu veľa zázrakov, napríklad chorí sa uzdravovali, ak sa dotkli kúska látky, ktorú mal predtým Pavol na sebe. Odohrala sa tu vzbura remeselníkov, ktorí vyrábali pohanské sošky Artemis, pretože im Pavlovo kázanie ohrozovalo obchody. Pavol bol kvôli tomu nútený odísť.
7. LYSTRA – v tomto meste uzdravil Pavol spolu s Barnabášom chromého od narodenia. Pohania im potom chceli obetovať býka, lebo si mysleli, že sú bohovia. Neskôr sem prišli židia a poštvali obyvateľov proti Pavlovi a Barnabášovi, preto Pavla kameňovali a mysleli si, že zomrel.
8. DERBE – do tohto mesta prišli Pavol a Barnabáš hneď potom, ako odišli z Lystry, tieto mestá sa v Skutkoch apoštolov spomínajú spoločne.
9. TARZ – mesto, z ktorého pochádzal Pavol.
10. ANTIOCHIA – v tomto meste sa zrodila jedna z najvýznamnejších komunít ranej Cirkvi a misijná základňa, odkiaľ Pavol a Barnabáš vyrážali na misijné cesty. Ježišových učeníkov tu prvýkrát nazvali kresťanmi.
11. DAMASK – na ceste do tohto mesta sa odohralo obrátenie sv. Pavla, keď sa tam ponáhlal, aby pozatýkal kresťanov.

Fixačná fáza

Fixačnú fázu vyučovacej hodiny predstavuje skupinová práca žiakov s biblickým textom. Učiteľ rozdelí žiakov do menších skupín (prípadne do dvojíc) a každá zo skupín dostane úryvok z Pavlových listov, ktoré rôznym spôsobom charakterizujú jeho osobnosť. Úlohou žiakov je analyzovať úryvok zo Svätého písma, pričom majú nájsť odpoveď na nasledujúce otázky:

- *Aký problém/ Akú situáciu rieši Pavol v tomto úryvku?*
- *Aké jeho vlastnosti sa v ňom prejavujú?*
- *Ako ich hodnotíš?*

Keďže každá skupina (dvojica) žiakov pracuje s iným úryvkom biblického textu, žiaci si týmto spôsobom spoločne „vyskladajú mozaiku“ jeho osobnosti. Preto je dôležité dbať na to, aby všetky riešenia žiakov boli prezentované v skupine, aby sa žiaci navzájom učili (rovesnícke učenie).

Úryvky biblických textov vhodné na realizáciu skupinovej práce (v prílohe):

- Rim 7, 14–25
- 1 Kor 4, 10–21
- 2 Kor 11, 16–33
- Gal 2, 1–16
- 2 Tim 4, 6–18

Aplikačná fáza

V rámci krátkej aplikačnej fázy vyučovacej hodiny navrhujeme, aby si každý žiak sformoval svoje vlastné predsavzatie ako dokončenie nasledujúcich viet: *Ako inšpiráciu do svojho života si od sv. Pavla chcem zobrať... Takto chcem ja, svojím vlastným konaním, byť svedkom viery pre ľudí okolo mňa:...*

Na začiatku nasledujúcej vyučovacej hodiny odporúčame, aby žiaci s učiteľom zhodnotili, do akej miery sa im toto predsavzatie podarilo splniť. Rovnako je vhodné vrátiť sa k tejto úlohe aj s odstupom času, aby žiaci pochopili, že ide o dlhodobú úlohu a na svojej duchovnej formácii musia pracovať neustále.

Záver

Obmena vyučovacích metód a spôsobov práce so žiakmi na vyučovacích hodinách, využívanie nových (digitálnych) technológií či iných učebných pomôcok by mali byť bežnou rutinou v práci učiteľa náboženstva/náboženskej výchovy. Aj keď učiteľ možno každoročne sprostredkúva žiakom rovnaký obsah, vyučovanie nikdy nie je rovnaké, pretože je do veľkej miery podmienené špecifikami konkrétnej učebnej skupiny, v ktorej je realizované. Preto je vhodné neustále hľadať nové, pre konkrétnu skupinu vhodné spôsoby práce na vyučovacej hodine, aby si žiaci čo najefektívnejšie pomocou daného náboženského obsahu rozvíjali svoje náboženské kompetencie.

Zámerom autorov tejto publikácie bolo ponúknuť učiteľom náboženstva/náboženskej výchovy impulzy (prezentácie, pracovné listy, aktivity, podnety na diskusiu v skupinách i v rámci celej učebnej skupiny a pod.), ktoré môžu využiť vo výučbe nielen v rámci tém ponúkaných v tejto didaktickej príručke, ale aj pri preberaní rôznych iných tematických okruhov. Publikácia je určená učiteľom náboženstva/náboženskej výchovy, ale aj všetkým, ktorí sa angažujú v oblasti rozvíjania náboženských kompetencií detí a mladých mimo školského prostredia (napríklad v rámci farskej katechézy či stretnutí rôznych spoločenstiev), a hľadajú inšpirácie, akým spôsobom možno zaujať mladých a motivovať ich k uvažovaniu o témach či ponúknuť im vzor v konaní Ježiša Krista či iných biblických postáv.

Za zvlášť dôležité považujeme podnety na diskusiu a na samostatnú prácu žiakov či už v malých skupinách alebo v rámci celej skupiny, pretože pri takýchto činnostiach majú žiaci priestor na identifikovanie sa s témou (napríklad s konaním biblickej postavy), formovanie svojich vlastných postojov k téme a na konfrontáciu vlastného uvažovania (konania) s konaním biblickej postavy. Tento aspekt je osobitne zahrnutý v rozvíjaní kompetencií *rozhodnúť sa a nasledovať*.

Aplikácia náboženských vedomostí v bežnom živote je jedným zo základných aspektov kompetenčného modelu náboženstva/náboženskej výchovy, ktorý tvorí rámec každej témy, ponúkanej v tejto publikácii. Veríme preto, že táto didaktická príručka prispeje k inovatívnosti v oblasti výučby náboženstva/náboženskej výchovy v školách i v oblasti formovania náboženských kompetencií v mimoškolskom prostredí.

Zoznam použitej literatúry

FERRERO, Bruno, 2000. *Spev Svrčka. Malé príbehy na potešenie duše*. Bratislava: DON BOSCO, 67 s. ISBN 80-88933-60-9.

GENČÚROVÁ, Gabriela, 2022. *Didaktika náboženskej výchovy I. Úvod do predmetovej didaktiky a metódy, formy, stratégie a zásady vyučovania náboženskej výchovy*. Ružomberok: Verbum, 122 s. ISBN 978-80-561-0947-2.

GENČÚROVÁ, Gabriela, 2022. *Didaktika náboženskej výchovy II. Charakteristika predmetu náboženskej výchovy – dokumenty, ciele, učivo, výstupy a učebnice*. Ružomberok: Verbum, 120s. ISBN 978-80-561-0948-9.

HAKOVÁ, Jana, ŠTOLBOVÁ, Martina, ŠNEIDR, Jakub, ŘEZBOVÁ-MORÁVKOVÁ Zdeňka, 2022. *Karty cností*. Preklad: BAČKOROVÁ, Eva, MARTINCOVÁ, Romana, WIESENGANGER, Marek. Nadace Pangea občianske združenie FILIA.

KALHOUS, Zdeněk; OBST, Otto et al. 2002. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 448 s. ISBN 80-7178-253-X.

Kurikulum rímskokatolíckeho náboženstva/náboženskej výchovy (pre primárne, nižšie stredné, stredné a úplné stredné vzdelávanie). 2020. Online. Dostupné z URL <https://kpkc.sk/wp-content/uploads/2020/04/KURIKULUM-KATOLICKEHO-NAB-ZS-A-SS%CC%8C-def-verzia-apri%CC%81-2020.pdf> [citované 2024-01-28].

LÉPICIE, Nicolas-Bernard. 1797. *Obraz: Obrátenie svätého Pavla (The Conversion of Saint Paul)*. Online. Dostupné z URL <https://artvee.com/dl/the-conversion-of-saint-paul-3/> [citované 2025-06-11].

MARTIN, James, 2020. *Putovanie. Ježiš vo svojej zemi*. Trnava: Dobrá kniha Trnava, 602 s. ISBN 978-80-8191-258-1.

REIMER, Tibor, 2019. *Vzťahy a zodpovednosť. Učebnica katolíckeho náboženstva pre 1. ročník stredných škôl pre západný obrad*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 166 s. ISBN 978-80-8161-145-2.

REIMER, Tibor, 2020. *Náboženská výchova ako rozvoj náboženských kompetencií*. Bratislava: DON BOSCO, 175 s. ISBN 978-80-8074-486-1.

Seriál Chosen (Vývolení) – 1. séria, 8. epizóda. Ja som on. Online. dostupné na z URL <https://watch.thechosen.tv/video/184683594341> [citované 2025-06-11].

Vzdelávacie štandardy: Charakter. Online. Dostupné z URL https://www.minedu.sk/data/files/11818_charakter.pdf [citované 2025-06-06].

Zoznam príloh

Pracovné listy:

- Príloha 1: Pracovný list – Prenasledovanie Dávida Šaulom
- Príloha 2: Pracovný list – Daniel v levovej jame
- Príloha 3: Pracovný list – Božia láska ku mne
- Príloha 4: Pracovný list – Bohatý mladík
- Príloha 5: Pracovný list – Krajina Biblie, zvyky a tradície
- Príloha 6: Pracovný list – Nad mapou Izraela
- Príloha 7: Pracovný list – Ježiš skutočne žil
- Príloha 8: Pracovný list – Ježiš začína verejne účinkovať
- Príloha 9: Pozvanie, list – Povolanie Abraháma
- Príloha 10: Pracovný list – Povolanie Abraháma
- Príloha 11: Pracovný list – Obeta Ježiša, zmysel obety
- Príloha 12: Úryvky biblických textov – Svätý Pavol – šírenie kresťanstva

Prezentácie:

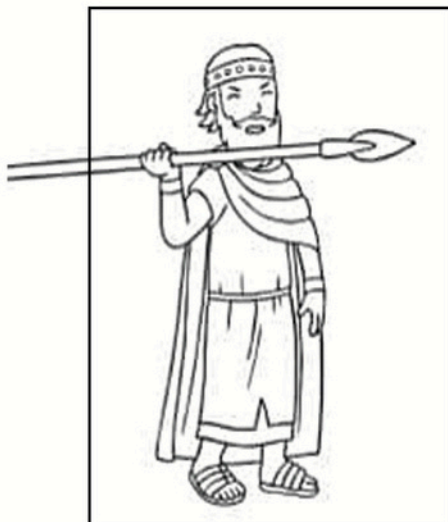
- Príloha 13: Prezentácia – Prenasledovanie Dávida Šaulom (online)
- Príloha 14: Prezentácia – Daniel v levovej jame (online)
- Príloha 15: Prezentácia – Božia láska ku mne (online)
- Príloha 16: Prezentácia – Bohatý mladík (online)
- Príloha 17: Prezentácia – Krajina Biblie, zvyky a tradície (online)
- Príloha 18: Prezentácia – Nad mapou Izraela (online)
- Príloha 19: Prezentácia – Ježiš skutočne žil (online)
- Príloha 20: Prezentácia – Ježiš začína verejne účinkovať (online)
- Príloha 21: Prezentácia – Povolanie Abraháma (online)
- Príloha 22: Prezentácia – Ako vznikla Cirkev (online)
- Príloha 23: Prezentácia – Svätý Pavol – šírenie kresťanstva (online)

1. Vyfarbi správne textové rámčeky podľa toho, k akej postave patria .

Príloha 1

DÁVID

ŠAUL

JONATÁN

ODMIETOL SA POMSTIŤ

BOL NA ÚTEKU

KRÁĽOV SYN

ZACHOVAL SA NESPRÁVODLIVO

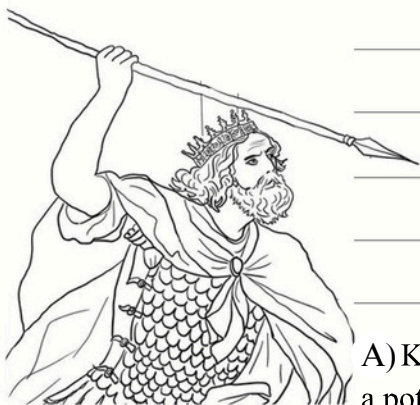
VERNÝ DÁVIDOV PRIATEĽ

1. IZRAELSKÝ KRÁĽ

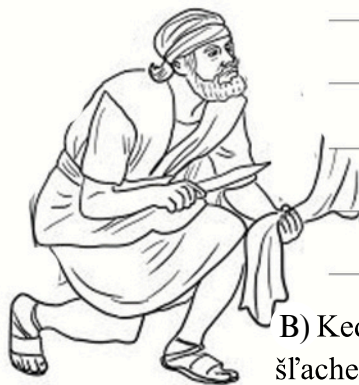
CHCEL UBLÍŽIŤ NEVINNÉMU

HRAL NA CITARE

2. Napíš jeden príklad z bežného života...

A) Keď prežíváš niečo ťažké a potrebuješ Božiu pomoc.

B) Keď sa môžeš zachovať šľachetne a neodplatiť zlým za zlé.

3. Zo začiatkových písmen týchto predmetov poskladaj chýbajúce slová vo vete, ktorú povedal Dávid Šaulovi.

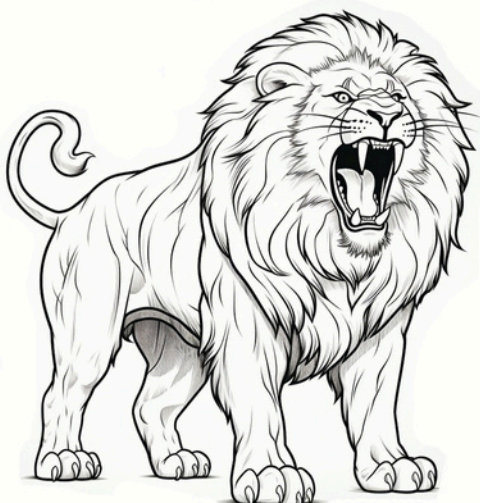
„Nech sa ma Pán _____ a _____
ma z tvojej _____!“

**1. Zorad' do správneho poradia časti príbehu o Danielovi.
Do prázdneho krúžku napíš poradové číslo.**

Príloha 2

- ☐ Daniel sa naďalej modlí k jedinému Bohu.
- ☐ Boh ochránil Danielov život.
- ☐ Daniel sa stáva najvplyvnejším mužom v kráľovstve.
- ☐ Daniel je hodený do jamy s levmi.
- ☐ Úradníci žiarlia na Daniela.
- ☐ Kráľ Dárius vydáva príkaz, že všetci sa musia modliť len k nemu.
- ☐ Danielovi nepriatelia sú potrestaní.
- ☐ Úradníci udajú Daniela.

2. K obrázku leva napíš svoje strachy a problémy, v ktorých potrebuješ Božiu pomoc.

Nebeský Otec, ďakujeme Ti, že víťazíš nad každým našim problémom a strachom. Prosíme Ťa, daj nám takú odvahu a vernosť k Tebe, akú mal Daniel, aby sme sa nikdy nehanbili vyznať svoju vieru.

Amen.

Napíš, ako znie prvé a druhé najdôležitejšie prikázanie.

1.

2.

Napíš príklady na situácie, keď je potrebné uprednostniť Boha pred inými dobrami.

BOŽIA LÁSKA KU MNE

Napíš, ako znie prvé a druhé najdôležitejšie prikázanie.

1.

2.

Napíš príklady na situácie, keď je potrebné uprednostniť Boha pred inými dobrami.

1. Ak správne usporiadaš písmenká, dozvieš sa, o aké rôzne veci sa dá podeliť.

DJELO _____ PROSOZNOŤ _____

ČARHYK _____ LENTAT _____

VMEDOSOIT _____ SČA _____

2. Rozlúšti mená svätcov, ktorí nasledovali Ježišovu výzvu vzdať sa bohatstva.

Prirad' ku každému správne informácie - použi farebné pastelky.

ATEBŽLA AKSNÍRUD

KEŠITNARF Z ISSISA

ŠÁLUKIM Z YRYM

Taliansko

Uhorsko

Malá Ázia

princezná

starala sa o chorých

biskup

platil výkupné za zajatých kresťanov

zriekol sa všetkého majetku

chcel byť rytierom

mal bohatých rodičov

rozdávala dary chudobným

zachránil pred chudobou tri sestry

stal sa chudobným rehoľníkom

3. Porozmýšľaj s kým a o čo by si sa mohol podeliť ty.

1. Vyfarbi rovnakou farbou slová a definície, ktoré patria k sebe.

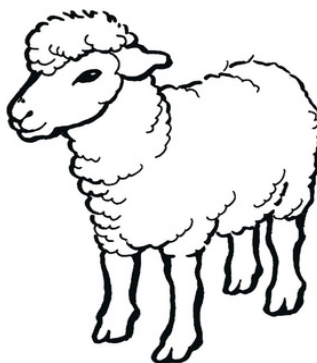
JERUZALEMSKÝ CHRÁM	Židovský sviatok Veľkej noci, v ktorom oslavovali zázračné vyslobodenie z egyptského otroctva.
HEBREJČINA	Historický jazyk izraelského národa, ktorý sa v Ježišových časoch používal ako náboženský jazyk pri bohoslužbách a čítaní Svätého písma.
PASCHA	Izraelskí náboženský vodcovia, ktorí prísne zdôrazňovali dodržiavanie židovských tradícií a predpisov a považovali sa za náboženské vzory.
MÝTNIK	Jediný chrám, v ktorom sa Bohu prinášali obety a na sviatky tam putovali všetci židia.
TÓRA	Rodný jazyk Ježiša Krista, ktorý sa medzi Židmi v jeho kraji používal na bežnú komunikáciu.
SYNAGÓGA	Človek, ktorý vyberal od Židov dane pre Rimanov.
FARIZEJI	Miesto, kde sa každú sobotu Židia schádzali na bohoslužbu.
ARAMEJČINA	Sväté písmo židov, ktoré obsahovalo 5 Mojžišových kníh a prorocké spisy.

2. Spomeň si na podobenstvo, ktoré sa viaže:

a) k práci na poli

b) k chovu zvierat

c) k lovu rýb

3. Doplň do textu vhodné slová v správnom tvare.

Za čias Pána Ježiša žili Židia pod nadvládou _____. Museli im preto platiť _____. Mohli však vyznávať svoju vieru v jedného Boha podľa _____ zákona. Každú _____ sa stretávali v _____, kde si čítali Sväté písmo – _____. Dodržiavanie náboženských predpisov strážili _____ a _____. Najväčším židovským sviatkom bola spomienka na vyslobodenie z Egypta, ktorá sa nazýva _____. Počas nej putovali židia do _____, aby Bohu obetovali baránka za odpustenie hriechov. Bežná izraelská rodina sa živila najmä _____ a chovom _____. Ľudia, ktorí nič z toho nemali, pracovali ako _____ v cudzích poliach a záhradách alebo pracovali s drevom ako _____. Apoštoli, ktorí bývali pri _____ jazere, obchodovali s _____.

(daň, dobytok, farizej, Galilejské, Jeruzalemský chrám, Mojžišov, nádenník, Pascha, poľnohospodárstvo, remeselník, Riman, ryba, sobota, synagóga, tóra, zákonník)

1. Zapiš si k mape názvy vyznačených miest a udalostí, ktoré sa v nich odohrali.

2. Po rozlúštení šifry sa dozvieš:

a) Ktoré mesto patrí medzi jedno z najstarších na svete: _____

|⊙|▣|H|O|P|Λ|~

b) Kde bývala Alžbeta, ktorú Mária navštívila po zvestovaní: _____

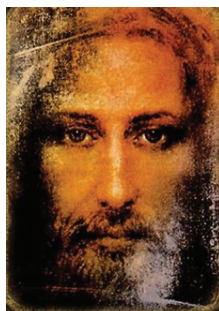
|ï|O|⊕|Ω|ï|H|▣|O

c) V akom meste vyznal Peter Ježišovi, že je Boží Syn: _____

|P|▣|▽|ï|H|▣|ï| |▣|O|⊕|O|U|~|◊|ï

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
I	Γ	∇	Δ	▣	▣	⊗	Λ	○	⊙	Ω	⊕	⊕
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
⊕	~	U	I	H	+	<	>	◊	◊	7	√	▽

1. Doplň údaje do profilu Ježiša Krista.

Meno: _____

Priezvisko: _____

Dátum narodenia: _____

Miesto narodenia: _____

Meno a zamestnanie matky: _____

Meno a zamestnanie otca: _____

Telefón: _____

Národnosť: _____

Email: _____

Bydlisko: _____

Krajina: _____

Rodný jazyk: _____

Zamestnanie: _____

Záľuby: _____

Výnimočné schopnosti: _____

Dátum smrti: _____

Miesto smrti: _____

Poznávacie znamenie: _____

2. Prirad' biblické mestá k správne mu bodu na mape.

3. Predstav si, že by Ježiš žil v dnešnej dobe a skús odpovedať na tieto otázky:

Kde by sa mohol narodiť?

Aké by mohol mať zamestnanie?

Ako by sa asi obliekal?

Kde by si hľadal kamarátov?

Akým spôsobom by rozširoval svoje učenie?

Akí ľudia by preňho boli dôležití?

Čo by robil vo voľnom čase?

BETLEHEM ☐ KÁNA GALILEJSKÁ ☐ JERICH ☐

NAZARET ☐ JERUZALEM ☐ KAFARNAUM ☐

1. K obrázku dopíš vetu, ktorá zaznela z neba pri Ježišovom krste.

2. Doplň do textu chýbajúce slová.

Úlohou Jána Krstiteľa bolo pripraviť ľudí na príchod _____. Ján Krstiteľ bol _____ Pána Ježiša. Ján kázal ľuďom, že majú robiť _____. Na znak odvrátenia sa od hriechov ich krstil v rieke _____. Ján bol _____, že Ježiš sa tiež prišiel dať pokrstiť. Vedel totiž, že Ježiš nemá žiadny _____. Ježiš chcel krstom vyjadriť, že bude plniť _____. Pri Ježišovom krste sa otvorilo _____ a zostúpil naňho _____ v podobe _____. Po krste odišiel Ježiš na _____ kde sa _____ 40 dní a _____ ho diabol. Bola to _____ na jeho misiu – ohlasovanie _____.

(bratranec, Duch Svätý, evanjelium, holubice, hriech, Ježiša, Jordán, nebo, pokánie, pokúšať, postiť, prekvapený, príprava, púšť, vôľu Otca)

3. Aj my začíname v pôstnom období novú duchovnú prípravu na sviatky Veľkej noci. Ak sa počas pôstu naučíme myslieť menej na seba, viac odolávať pokušeniam Zlého a hľadať Božiu vôľu, dokážeme byť potom lepšími svedkami a ohlasovateľmi radostnej zvesti o Božej láske.

K obrázku vody napíš, aký hriech, slabosť alebo zlozvyk túžiš v tomto pôste zanechať.

K obrázku holubice napíš, akým dobrým skutkom sa môžeš v pôste viac priblížiť k Bohu.

Milý priateľ / milá priateľka _____!

Týmto listom Ťa povolávam na výnimočnú a dôležitú misiu!

Je potrebné, aby si si ihneď zbalil všetku nevyhnutnú batožinu, odišiel zo školy, rozlúčil sa s kamarátmi a zajtra večer nasadol na lietadlo z Viedne do Afriky. Čaká Ťa tam dôležitá práca na dobu neurčitú, preto sa tam musíš natrvalo presťahovať. Sľubujem Ti, že keď ma budeš počúvať a poslúchať moje pokyny, zažiješ tam výnimočné veci a spoznáš život, o akom sa Ti ani nesnívalo. Založíš si tam rodinu a budeš bývať na nádhernom mieste, kde je vždy nádherné počasie. Budeš veľmi úspešný a spokojný a postarám sa, aby si prekonal všetky problémy, ktoré Ťa môžu stretnúť.

Netrpezlivo Ťa očakávam a teším sa na Tvoj príchod!

Tvoj Boh

Milý priateľ / milá priateľka _____!

Týmto listom Ťa povolávam na výnimočnú a dôležitú misiu!

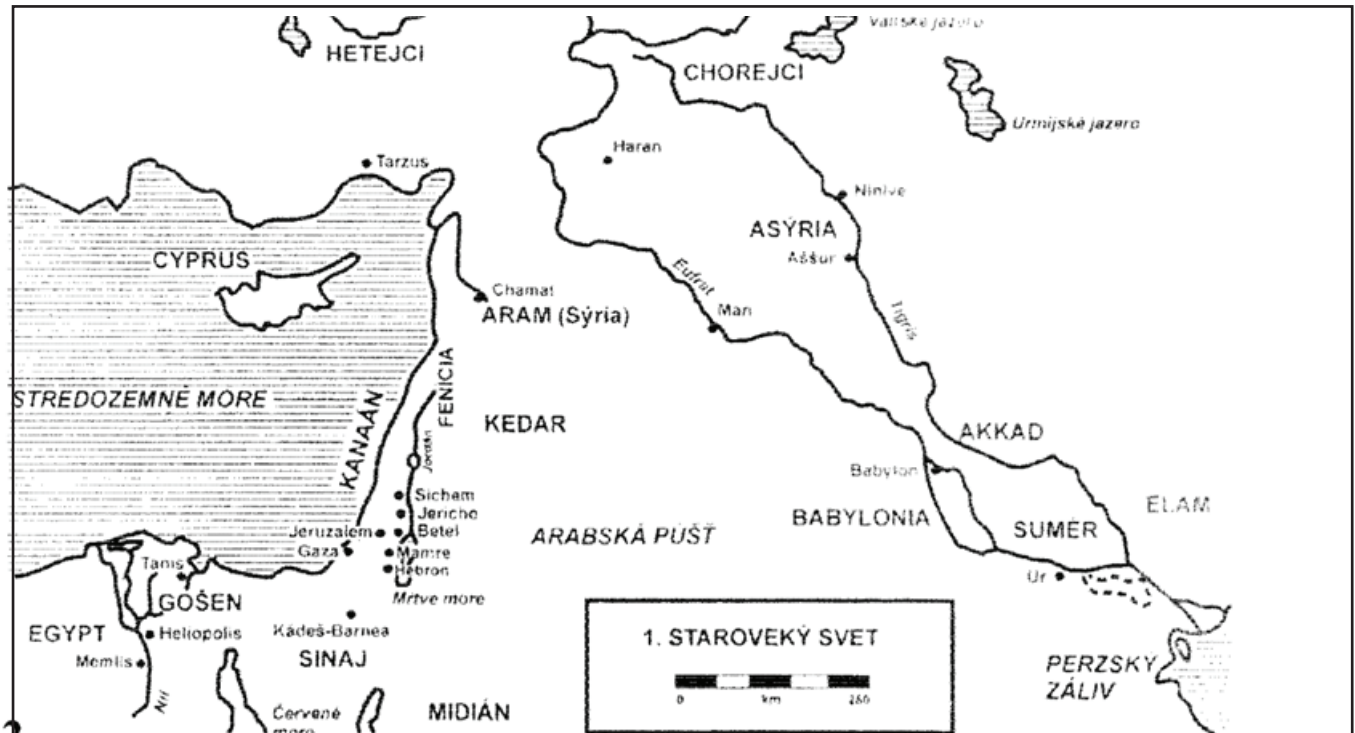
Je potrebné, aby si si ihneď zbalil všetku nevyhnutnú batožinu, odišiel zo školy, rozlúčil sa s kamarátmi a zajtra večer nasadol na lietadlo z Viedne do Afriky. Čaká Ťa tam dôležitá práca na dobu neurčitú, preto sa tam musíš natrvalo presťahovať. Sľubujem Ti, že keď ma budeš počúvať a poslúchať moje pokyny, zažiješ tam výnimočné veci a spoznáš život, o akom sa Ti ani nesnívalo. Založíš si tam rodinu a budeš bývať na nádhernom mieste, kde je vždy nádherné počasie. Budeš veľmi úspešný a spokojný a postarám sa, aby si prekonal všetky problémy, ktoré Ťa môžu stretnúť.

Netrpezlivo Ťa očakávam a teším sa na Tvoj príchod!

Tvoj Boh

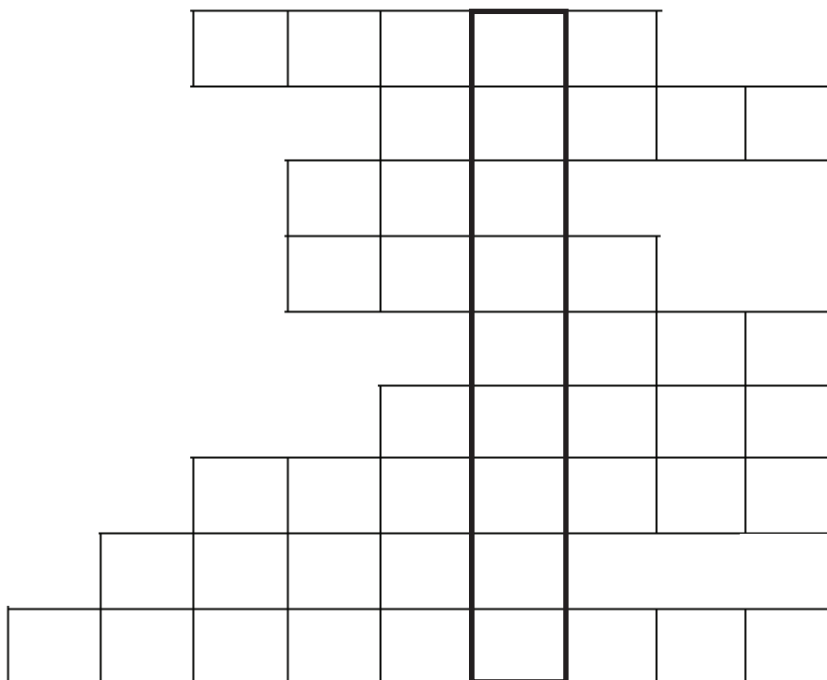

1. Zaznač na mape miesta, kadiaľ Abrahám putoval.

2. Abrahám sa stal praotcom Izraelského národa.

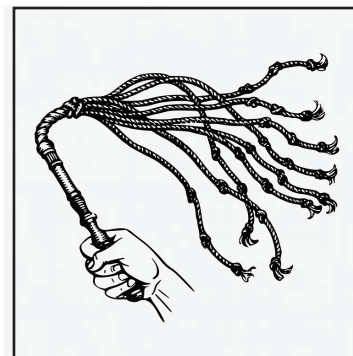
Po vylúštení tajničky sa dozvieš, akým ďalším slovom sa táto jeho vlastnosť nazýva.

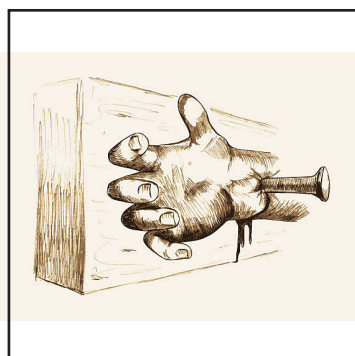
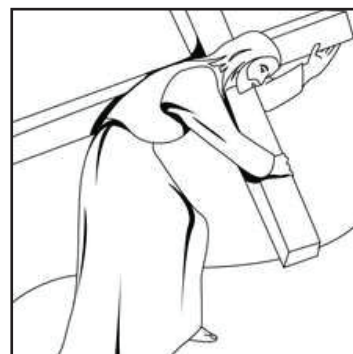

1. Kam odišiel Abrahám keď prišiel na krajinu hlad?
2. Kde býval Abrahám, keď ho Boh povolal?
3. Ako sa volal Abrahámov synovec?
4. Ako sa volala Abrahámová žena?
5. Ako sa volal Abrahámov syn?
6. Ako sa volala krajina, kam Abrahám prišiel?
7. Ako sa volala rieka, ktorá tiekla popri meste Ur?
8. Ako sa volal Abrahámov otec?
9. Čo zveril Boh Abrahámovi, keď sa mu prihovril?

3. Napíš, v akých vlastnostiach je pre nás Abrahám vzorom.

Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. No ak robím to, čo nechcem, priznávam zákonu, že je dobrý. Potom to však už nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídli dobro; lebo chcieť dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie. Veď nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem. No ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo. Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti? Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána! Ja sám teda myslou slúžim Božiemu zákonu a telom zákonu hriechu. (Rim 7, 14 – 25)

Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. No ak robím to, čo nechcem, priznávam zákonu, že je dobrý. Potom to však už nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídli dobro; lebo chcieť dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie. Veď nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem. No ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo. Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti? Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána! Ja sám teda myslou slúžim Božiemu zákonu a telom zákonu hriechu. (Rim 7, 14 – 25)

Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. No ak robím to, čo nechcem, priznávam zákonu, že je dobrý. Potom to však už nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídli dobro; lebo chcieť dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie. Veď nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem. No ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo. Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti? Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána! Ja sám teda myslou slúžim Božiemu zákonu a telom zákonu hriechu. (Rim 7, 14 – 25)

Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu. Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. No ak robím to, čo nechcem, priznávam zákonu, že je dobrý. Potom to však už nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídli dobro; lebo chcieť dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie. Veď nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem. No ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli. Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo. Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti? Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána! Ja sám teda myslou slúžim Božiemu zákonu a telom zákonu hriechu. (Rim 7, 14 – 25)

My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päťami, sme bez domova, ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrhelmi pre všetkých až doteraz. Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. Prosím vás teda, napodobňujte ma! Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách. Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti? (1 Kor 4, 10 – 21)

My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päťami, sme bez domova, ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrhelmi pre všetkých až doteraz. Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. Prosím vás teda, napodobňujte ma! Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách. Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti? (1 Kor 4, 10 – 21)

My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päťami, sme bez domova, ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrhelmi pre všetkých až doteraz. Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. Prosím vás teda, napodobňujte ma! Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách. Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti? (1 Kor 4, 10 – 21)

My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päťami, sme bez domova, ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrhelmi pre všetkých až doteraz. Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. Prosím vás teda, napodobňujte ma! Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách. Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti? (1 Kor 4, 10 – 21)

Znova hovorím: Nech si nik nemyslí, že som nerozumný. A ak, prijmite ma ako nerozumného, aby som sa mohol aj ja trochu pochváliť. Čo hovorím, nehovorím podľa Pánovej vôle, ale ako nerozumný, čo sa týka tejto chvály. Keďže sa mnohí chvália podľa tela, pochválím sa aj ja. Ved' ochotne znášate nerozumných, lebo sami ste múdri. Strpíte, keď vás niekto zotročuje, keď vás niekto vyjedá, keď vás niekto zdiera, keď sa niekto nad vami vyvyšuje, keď vás niekto bije po tvári. Na svoju hanbu hovorím, akoby sme my boli slabí. Ak si niekto v niečom trúfa, hovorím to ako nerozumný, trúfam si aj ja. Sú oni Hebreji? Aj ja. Sú Izraeliti? Aj ja. Sú Abrahámovi potomci? Aj ja. Sú Kristovi služobníci? Ešte nerozumnejšie hovorím: Tým viac ja vo väčších námahách, častejšie vo väzeniach, v nesmierne mnohých ranách, veľa ráz v nebezpečenstve smrti. Od Židov som päť ráz dostal štyridsať bez jednej, tri razy ma bičovali, raz kameňovali, trikrát som stroskotal na lodi, noc a deň som bol na morských hĺbinách; často na cestách, v nebezpečenstvách na riekach, v nebezpečenstvách od zbojníkov, v nebezpečenstvách od vlastného rodu, v nebezpečenstvách od pohanov, v nebezpečenstvách v meste, v nebezpečenstvách na púšti, v nebezpečenstvách na mori, v nebezpečenstvách medzi falošnými bratmi; v námahe a lopote, často v bdení, o hlade a smäde, veľa ráz v pôstoch, v zime a nahote. A okrem toho na mňa deň čo deň dolieha starosť o všetky cirkvi. Ved' kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja? Kto je vystavený pohoršeniu, aby to aj mňa nepálilo? Ak sa už treba chváliť, budem sa chváliť svojou slabosťou. Boh a Otec Pána Ježiša, ktorý je zvelebený naveky, vie, že neklamem. V Damasku miestodržiteľ kráľa Aretasa strážil mesto Damascéncov, aby ma chytil, ale v koši ma spustili oknom cez hradby; len tak som unikol jeho rukám. (2 Kor 11, 16 – 33)

Znova hovorím: Nech si nik nemyslí, že som nerozumný. A ak, prijmite ma ako nerozumného, aby som sa mohol aj ja trochu pochváliť. Čo hovorím, nehovorím podľa Pánovej vôle, ale ako nerozumný, čo sa týka tejto chvály. Keďže sa mnohí chvália podľa tela, pochválím sa aj ja. Ved' ochotne znášate nerozumných, lebo sami ste múdri. Strpíte, keď vás niekto zotročuje, keď vás niekto vyjedá, keď vás niekto zdiera, keď sa niekto nad vami vyvyšuje, keď vás niekto bije po tvári. Na svoju hanbu hovorím, akoby sme my boli slabí. Ak si niekto v niečom trúfa, hovorím to ako nerozumný, trúfam si aj ja. Sú oni Hebreji? Aj ja. Sú Izraeliti? Aj ja. Sú Abrahámovi potomci? Aj ja. Sú Kristovi služobníci? Ešte nerozumnejšie hovorím: Tým viac ja vo väčších námahách, častejšie vo väzeniach, v nesmierne mnohých ranách, veľa ráz v nebezpečenstve smrti. Od Židov som päť ráz dostal štyridsať bez jednej, tri razy ma bičovali, raz kameňovali, trikrát som stroskotal na lodi, noc a deň som bol na morských hĺbinách; často na cestách, v nebezpečenstvách na riekach, v nebezpečenstvách od zbojníkov, v nebezpečenstvách od vlastného rodu, v nebezpečenstvách od pohanov, v nebezpečenstvách v meste, v nebezpečenstvách na púšti, v nebezpečenstvách na mori, v nebezpečenstvách medzi falošnými bratmi; v námahe a lopote, často v bdení, o hlade a smäde, veľa ráz v pôstoch, v zime a nahote. A okrem toho na mňa deň čo deň dolieha starosť o všetky cirkvi. Ved' kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja? Kto je vystavený pohoršeniu, aby to aj mňa nepálilo? Ak sa už treba chváliť, budem sa chváliť svojou slabosťou. Boh a Otec Pána Ježiša, ktorý je zvelebený naveky, vie, že neklamem. V Damasku miestodržiteľ kráľa Aretasa strážil mesto Damascéncov, aby ma chytil, ale v koši ma spustili oknom cez hradby; len tak som unikol jeho rukám. (2 Kor 11, 16 – 33)

Potom po štrnástich rokoch som znova šiel s Barnabášom do Jeruzalema a vzal som so sebou aj Títa. Išiel som ta pohnutý zjavením a predložil som im evanjelium, ktoré hlásam medzi pohanmi; ale v súkromí tým, čo niečo znamenali, či nebežím alebo či som nebežal nadarmo. Ale ani Títus, ktorý bol so mnou, hoci bol Grék, nebol donútený dať sa obrezať. (...) a keď poznali milosť, ktorú som dostal, Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva, že my pôjdeme medzi pohanov a oni medzi obrezaných. Len aby sme pamätali na chudobných, čo som sa aj usiloval robiť.

Ale keď prišiel Kéfas do Antiochie, zoči-voči som sa postavil proti nemu, lebo si zaslúžil pokarhanie. Kým neprišli niektorí od Jakuba, jedával s pohanmi. Ale keď prišli, odťahoval sa a oddeľoval, lebo sa bál tých, čo boli z obriezky. A s ním sa pretvarovali aj ostatní Židia, takže sa dal aj Barnabáš strhnúť ich pokrytectvom. Keď som videl, že nepostupujú priamo, podľa pravdy evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: "Keď ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!" My sme rodení Židia, nie hriešni pohana, a vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek. (Gal 2, 1 – 16)

Potom po štrnástich rokoch som znova šiel s Barnabášom do Jeruzalema a vzal som so sebou aj Títa. Išiel som ta pohnutý zjavením a predložil som im evanjelium, ktoré hlásam medzi pohanmi; ale v súkromí tým, čo niečo znamenali, či nebežím alebo či som nebežal nadarmo. Ale ani Títus, ktorý bol so mnou, hoci bol Grék, nebol donútený dať sa obrezať. (...) a keď poznali milosť, ktorú som dostal, Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva, že my pôjdeme medzi pohanov a oni medzi obrezaných. Len aby sme pamätali na chudobných, čo som sa aj usiloval robiť.

Ale keď prišiel Kéfas do Antiochie, zoči-voči som sa postavil proti nemu, lebo si zaslúžil pokarhanie. Kým neprišli niektorí od Jakuba, jedával s pohanmi. Ale keď prišli, odťahoval sa a oddeľoval, lebo sa bál tých, čo boli z obriezky. A s ním sa pretvarovali aj ostatní Židia, takže sa dal aj Barnabáš strhnúť ich pokrytectvom. Keď som videl, že nepostupujú priamo, podľa pravdy evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: "Keď ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!" My sme rodení Židia, nie hriešni pohana, a vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek. (Gal 2, 1 – 16)

Potom po štrnástich rokoch som znova šiel s Barnabášom do Jeruzalema a vzal som so sebou aj Títa. Išiel som ta pohnutý zjavením a predložil som im evanjelium, ktoré hlásam medzi pohanmi; ale v súkromí tým, čo niečo znamenali, či nebežím alebo či som nebežal nadarmo. Ale ani Títus, ktorý bol so mnou, hoci bol Grék, nebol donútený dať sa obrezať. (...) a keď poznali milosť, ktorú som dostal, Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva, že my pôjdeme medzi pohanov a oni medzi obrezaných. Len aby sme pamätali na chudobných, čo som sa aj usiloval robiť.

Ale keď prišiel Kéfas do Antiochie, zoči-voči som sa postavil proti nemu, lebo si zaslúžil pokarhanie. Kým neprišli niektorí od Jakuba, jedával s pohanmi. Ale keď prišli, odťahoval sa a oddeľoval, lebo sa bál tých, čo boli z obriezky. A s ním sa pretvarovali aj ostatní Židia, takže sa dal aj Barnabáš strhnúť ich pokrytectvom. Keď som videl, že nepostupujú priamo, podľa pravdy evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: "Keď ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!" My sme rodení Židia, nie hriešni pohana, a vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek. (Gal 2, 1 – 16)

Lebo ja mám vyliat' svoju krv na obeť, nastáva čas môjho odchodu. Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod.

Poponáhľaj sa a príd' ku mne čo najskôr. Démas ma opustil, lebo miluje tento svet, a odišiel do Solúna, Krescent do Galácie, Títus do Dalmácie. Jediný Lukáš je so mnou. Vezmi Marka a prived' ho so sebou, lebo je mi užitočný v službe. Tychika som poslal do Efezu. Keď prídeš, prines plášť, čo som si nechal v Troade u Karpa, aj knihy a najmä pergameny. Kováč Alexander mi spôsobil veľa zlého. Pán mu odplatí podľa jeho skutkov. Aj ty sa ho chráň, lebo veľmi odporoval našim slovám. Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili. Nech sa im to nepočíta. Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva. Pán ma vyslobodí zo všetkého zla a zachráni ma pre svoje nebeské kráľovstvo. Jemu sláva na veky vekov. Amen. (2 Tim 4, 6 – 18)

Lebo ja mám vyliat' svoju krv na obeť, nastáva čas môjho odchodu. Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod.

Poponáhľaj sa a príd' ku mne čo najskôr. Démas ma opustil, lebo miluje tento svet, a odišiel do Solúna, Krescent do Galácie, Títus do Dalmácie. Jediný Lukáš je so mnou. Vezmi Marka a prived' ho so sebou, lebo je mi užitočný v službe. Tychika som poslal do Efezu. Keď prídeš, prines plášť, čo som si nechal v Troade u Karpa, aj knihy a najmä pergameny. Kováč Alexander mi spôsobil veľa zlého. Pán mu odplatí podľa jeho skutkov. Aj ty sa ho chráň, lebo veľmi odporoval našim slovám. Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili. Nech sa im to nepočíta. Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva. Pán ma vyslobodí zo všetkého zla a zachráni ma pre svoje nebeské kráľovstvo. Jemu sláva na veky vekov. Amen. (2 Tim 4, 6 – 18)

Lebo ja mám vyliat' svoju krv na obeť, nastáva čas môjho odchodu. Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod.

Poponáhľaj sa a príd' ku mne čo najskôr. Démas ma opustil, lebo miluje tento svet, a odišiel do Solúna, Krescent do Galácie, Títus do Dalmácie. Jediný Lukáš je so mnou. Vezmi Marka a prived' ho so sebou, lebo je mi užitočný v službe. Tychika som poslal do Efezu. Keď prídeš, prines plášť, čo som si nechal v Troade u Karpa, aj knihy a najmä pergameny. Kováč Alexander mi spôsobil veľa zlého. Pán mu odplatí podľa jeho skutkov. Aj ty sa ho chráň, lebo veľmi odporoval našim slovám. Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili. Nech sa im to nepočíta. Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva. Pán ma vyslobodí zo všetkého zla a zachráni ma pre svoje nebeské kráľovstvo. Jemu sláva na veky vekov. Amen. (2 Tim 4, 6 – 18)

Inšpirácie na vyučovanie náboženstva/náboženskej výchovy v základnej škole so zameraním na rozvoj kompetencií: Didaktická príručka

Lucia Bieliková, Jana Kucharová, Andrea Blaščíková

Vydavateľstvo: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Recenzenti: Mgr. Marek Wiesenganger, PhD., univerzitný docent

ThLic. Juraj Skřivánek, PhD.

Technická redaktorka: Mgr. Mária Jančovičová

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2025

ISBN 978-80-558-2309-6